

PRVA OBRAVNAVA PREDLOGA ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O VISOKEM ŠOLSTVU V DRŽAVNEM ZBORU REPUBLIKE SLOVENIJE

Magnetogram

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR
Nadaljevanje 21. seje

(15. julij 2016)

Sejo so vodili: dr. Milan Brglez, predsednik, Matjaž Nemeč, podpredsednik, in Primož Hainz, podpredsednik.
Seja se je začela ob 10.03.

1. TRAK: (MK)

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Spoštovane kolegice poslanke in kolegi poslanci, gospe in gospodje!

Začenjam nadaljevanje 21. seje Državnega zbora.

Obveščam sem, da se današnje seje ne more udeležiti naslednja poslanka in poslanci: gospa Jelka Godec, Violeta Tomič od 16. ure dalje, mag. Alenka Bratušek, gospa Nada Brinovšek, dr. Matej T. Vatovec od 15. ure dalje, dr. Bojan Dobovšek od 14.30 ure dalje, gospod Franc Laj in gospod Jožef Horvat.

Vse prisotne lepo pozdravljam!

Spoštovani včeraj, 14. julija nas je pretresla nova vest o terorističnem napadu, tokrat v Nici, v Franciji, ki je pod nezamisljivim dejanjem življenje izgubilo preko 80 ljudi. To podlo, sprevrženo in neodpustljivo dejanje najobstreje obsojamo. Ob tem tragičnem dogodku iskreno sočustvujemo s francoskim narodom in vsemi prizadetimi, ki žalujejo ob neizprosni in nenadomestljivi izgubi svojih najdražjih. Prav tako sočustvujemo z vsemi tistimi, ki so svoje najbližje in najdražje izgubili v nedavnih dejanjih terorja in strahopetnosti v Istanbulu, Daki in Bagdadu. Naše misli stojijo v bran človekovega dostojanstva in svobode ter človečnosti same.

Spoštovani, poklonimo se vsem žrtvam včerajšnjega dogodka ter omenjenih dejanj, ki so znova pretresla vest človeštva z minuto molka.

/ minuta molka/

2. TRAK: (PK) – 10.05

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Hvala.

Prehajamo na **17. TOČKO DNEVNEGA REDA – TO JE NA PRVO OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O VISOKEM ŠOLSTVU.**

Predlog zakona je v obravnavo zboru predložila vlada. V zvezi s tem predlogom zakona je skupina 20 poslank in poslancev s prvopodpisanim gospodom Jožetom Tankom zahtevala, da Državni zbor opravi splošno razpravo. Za dopolnilno obrazložitev predloga zakona dajem besedo predstavnicu vlade, ministrici za izobraževanje, znanost in šport, dr. Maji Makovec Brenčič.

DR. MAJA MAKOVEC BRENČIČ: Spoštovani predsedujoči, spoštovane poslanke, poslanci. Pred vami je Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o visokem šolstvu – ZViS-K, ki je rezultat intenzivnega dela in dialoga v zadnjem letu z vsemi ključnimi deležniki visokošolskega prostora in širšo javnostjo. Danes uresničujemo napovedan prvi korak spremembe področne zakonodaje. Predlagana novela uvaja najpomembnejše spremembe, ki so potrebne zaradi večje odzivnosti, razvoja kakovosti, demokratičnosti, mednarodne odprtosti in tudi boljšega povezovanja visokošolskega

prostora z okoljem in gospodarstvom. Če Slovenija želi postati družba znanja, kar je ena ključnih prioritet te vlade in ministrstva v temu mandatu potem potrebujemo tudi spremembe normativnega okvira. Danes je pred vami prvi korak sprememb in predlog besedila katerega namen je prav to. Predlog novele ZViS razumemo kot pomemben korak pri uresničevanju tudi zavez iz resolucije nacionalnega programa visokega šolstva, da je znanje javno dobro in visoko šolstvo naša skupna javna odgovornost. Poglobljena analiza nacionalnega programa visokega šolstva, ki smo jo opravili letos in prejšnje leto kaže, da se nekateri cilji in ukrepi ne uresničujejo s predvideno dinamiko, predvsem zaradi nespremenjene zakonodaje in še posebej zaradi padanja proračunskih sredstev za visoko šolstvo. Sredstva za visoko šolstvo so se letos prvič in lansko leto tudi, po letu 2011 povečala in sicer za 5,6 %: Predlog novele ZViS, ki je danes v razpravi in ki ga vi podrobneje proučujete pa kaže prepotrebne premike tudi na zakonodajnem področju in zato seveda tudi utemeljeno videnje da lahko kljub zaostankom, ki smo jih ustvarili na temu področju še vedno ohranimo razvojni korak z najboljšimi v svetu.

Kaj prinaša novela? Vzpostavitev predvidljivega in stabilnega sistema financiranja visokega šolstva. Prilagodljivost sistema oziroma povečanje fleksibilnosti študijskih programov z zagotavljanjem in razvojem kakovosti v bolj omejeni obliki, kar se tiče izvajanja na strani Nakvisa in večji avtonomiji na ravni univerz oziroma šolskih institucij. Odprtost visokošolskih institucij v mednarodno okolje, vzpostavitev inkluzivnega sistema upravljanje visokošolskih zavodov, spremljanje zaposljivosti diplomantov, zmanjšanje osipništva, hitro ali hitrejške vključevanje na trg delovne sile, skrajševanje časa študija.

Skupna točka vseh teh navedenih ciljev pa je spodbujanje in vzpostavljanje kakovosti visokošolskih zavodov, temelječe na pedagoški in raziskovalni odličnosti, sodelovanju z zunanjim okoljem, vpetosti v mednarodne tokove in seveda tudi s tem večje avtonomije a tudi odgovornosti visokošolskih zavodov.

Sistem proračunskega financiranja visokošolskega področja je eno ključnih področij, ki ga v tej noveli prvič urejamo na predvidljiv, pregleden predvsem pa razvojno usmerjen način. Oblikovan je tako, da spodbuja odličnost na vseh področjih, hkrati pa omogoča diverzifikacijo institucij s čimer bodo le-te razvijale predvsem svoje konkurenčne in kompetentne prednosti. Poudarek pri tem

3. TRAK: (KO) – 10.10

(nadaljevanje) je na kriterijih in izpolnjevanju kriterijev ter ciljev kakovosti, učinkovitosti in razvoja, ki bodo določali variabilni del obsega financiranja visokošolskih zavodov in s tem spodbujali tudi k večji odgovornosti in preudarnosti pri porabi proračunskih sredstev. Z njimi na eni strani krepimo avtonomnost visokošolskih zavodov in omogočamo doslednejše uresničevanje nacionalnih institucionalnih ciljev, hkrati pa, kot že povedano, tudi krepimo odgovornost.

Glede na obstoječe stanje dodajamo tudi pomemben segment, kjer prvič urejamo tudi redno proračunsko sofinanciranje tretje študijske stopnje, česar do zdaj nismo urejali. Predstavljeni sistem financiranja bo omogočil tudi pregledno kvantitativno spremljanje učinkovitosti porabe proračunskih sredstev, kot veste nas to opozarja... / znak za konec razprave/ tudi Računsko sodišče. Hkrati uvajamo tudi avtonomijo univerz, in s tem odgovornosti s spremembami in dopolnitvami poglavja o evalvacijah in akreditacijah, sproščamo sistem programskih akreditacij v institucionalno in s tem dajemo tudi večjo možnost agenciji, da lahko bolje spodbuja svetovalno in razvojno krepitev kakovosti institucij. Kakovost mora biti zagotovljena, izpostavljena in vidna, zato tudi... / znak za konec razprave/ odpiramo univerze in visokošolski prostor mednarodnemu sodelovanju, z možnostjo poučevanja tudi v tujih jezikih. Poudarjam, slovenski jezik je in ostaja ključni jezik izobraževanja v visokošolskem področju. Dodajamo in zgolj opredeljujemo izjeme, pod katerimi je možno izvajati študijske programe tudi v tujih jezikih, vendar ob izpolnjevanju ustreznih pogojev. Tako tudi prvič urejamo rabo tujih jezikov v visokošolskih programih.

Naj zaokrožim. Predlagana novela je bila pripravljena tako na delovni skupini z obširnim dialogom z vsemi deležniki visokega šolstva, potrjena na svetu Vlade Republike za visoko šolstvo, kot tudi na svetu Vlade republike za študente. Ob vsem povedanem lahko zatrdim, da s predlogom novele postavljamo jasnejše temelje za nadaljnji razvoj odličnosti slovenskega visokega šolstva in znanosti, raziskovanja. Naša zaveza je, da vzpostavljamo kakovostno, odprto, vsevključujoče izobraževanje, tudi na tej stopnji izobraževanja.

Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Prehajamo na predstavitev stališč poslanskih skupin. Besedo ima Poslanska skupina italijanske in madžarske narodne skupnosti, zanjo dr. László Göncz.

DR. LÁSZLÓ GÖNCZ (PS IMNS): Hvala lepa za besedo, gospod predsednik. Spoštovana gospa ministrica, kolegice in kolegi.

Vsekakor razumemo potrebo po noveliranju zakona o visokem šolstvu, tako z vidika zakonske neurejenosti financiranja visokega šolstva, kakor tudi zaradi težnje po večji kakovosti izvajalcev visokošolskega programa in njihovega uspešnejšega medsebojnega povezovanja ter poleg drugih pomembnih vidikov tudi glede urejenosti mednarodne odprtosti univerz oziroma visokošolskih ustanov. Kar se tiče financiranja, ki je bilo doslej urejeno zgolj z uredbo, velja opozoriti na mnenje Ustavnega sodišča, ki opozarja da mora biti financiranje zakonsko tako urejeno, da državne univerze in visoke šole lahko predvidijo obseg finančnih sredstev, ki jih lahko za svoje programe pridobijo. Temu mnenju velja slediti, kar predlagatelj v predlogu spremembe zakona poskuša ustrezno urediti. Soglašamo tudi z rešitvami, ki se nanašajo na poenostavitve in hkrati iz kulture kakovosti visokega šolstva na bolj ustrezno ureditev, kar preoblikuje ter glede učinkovitosti tudi nadgradi in hkrati razbremeni dejavnost Nacionalne agencije Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu. Pri tem predlog zakona ustrezno uveljavlja načelo samostojnosti in odgovornosti visokošolskih ustanov, predvsem pri odločanju o študijskih programih in njihovem spreminjanju. Bolj kompleksna in občutljiva pa je ureditev večje mednarodne odprtosti visokošolskih zavodov. Vsekakor mora biti skupni interes, da na področju vključenosti v mednarodne visokošolske programe in procese Slovenija ne zaostaja za primerljivimi državami v Evropi oziroma Evropski uniji. Pri tem, oziroma vzporedno s tem pa bi morali zagotavljati tudi celoviti razvoj slovenskega jezika in terminologije v visokem šolstvu in znanosti, kar pa glede na tempo razvoja

4. TRAK: (NB) – 10.15

(Nadaljevanje) globalizacijskih procesov nikakor ne bo lahko doseči. Težave naj bi se po nekaterih informacijah pojavljale že danes, zato to vprašanje ne glede na to, da je opredeljeno kot posebna odgovornost visokošolskih zavodov, ne bi smeli prepuščati zgolj odgovornosti univerz oziroma drugih visokošolskih ustanov. V predlogu zakona so sicer postavljene določene osnove za urejanje te vsebine, vendar menimo, da bo potrebno v nadaljnji fazi sprejemanja zakona temu posvetiti dodatno pozornost. Na to nas opozarjajo pomembne državne ustanove in različne skupine intelektualcev in širše javnosti, kar nikakor ne bi smeli ali pa ne smemo prezreti. Pri manjših državah kot Slovenija je, se mora ta vidik še posebej izpostavljati in biti pod drobnogledom, zato opozarjamo pristojno ministrstvo in pristojno matično delovno telo, da tudi v zadnji fazi sprejemanja zakona ostanejo ali pa ostanemo odprti do iskanja čim bolj usklajeni, predvsem pa z vidika celovitega razvoja slovenskega jezika in kulture optimalnih rešitev. Ob morebitni večji napaki bo pri tem, če se simbolno izrazim, težko delati popravilni izpit. Na koncu pa moram opozoriti tudi na pomembno zadevo oziroma zahtevno madžarske narodne skupnosti glede visokošolskih programov. Ker na narodnostno mešanem območju kjer omenjena skupnost živi, ni univerze oziroma aдекватne visokošolske ustanove, se mora v duhu Ustave Republike Slovenije in celovitosti sistemskega reševanja šolstva narodne skupnosti, katedri za madžarski jezik in književnost, ki deluje v okviru Filozofske fakultete Univerze v Mariboru, v okviru predlagane novele zakona zagotoviti stalni in stabilni razvojno-naravnani status. V zadnjih letih je prihajalo do težav na tem področju bodisi zaradi notranjih nesoglasij v okviru univerze bodisi zaradi drugih razlogov, zato je potrebno ta visokošolski program nedvoumno organizacijsko in finančno primerno urediti v noveliranju zakona, v okviru noveliranja tega zakona, torej Zakona o visokem šolstvu. Podobno velja tudi za aдекватne programe italijanske narodnosti. V upanju na ustrezno nadgradnjo Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o visokem šolstvu, v nadaljnjih postopkih kakor tudi poznejšo celovito, kakor tudi glede na poznejše celovite spremembe na tem področju, kar je ministrica tudi najavila, bova v tej fazi, torej v prvem branju predlog podprla.

Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima poslanska skupina Stranka modernega centra, zanjo gospod Saša Tabaković.

SAŠA TABAKOVIĆ (PS SMC): Spoštovani predsednik, ministrica, poslanke in poslanci! V Poslanski skupini SMC visokošolsko politiko smatramo kot temeljno politiko za človeka. Zakon o visokem šolstvu je bil sprejet leta 1993, in je od takrat naprej doživel kar nekaj sprememb in dopolnitev. Nesporno dejstvo je, da so se do danes razmere v visokošolskem prostoru spremenile, predrugačile in temu primerno potrebujejo tudi ustrezen normativni okvir za uspešno in učinkovito delovanje. Novela, ki je danes pred nami, v mnogih točkah te spremenjene pogoje delovanja naslavlja in jih umešča v dejansko in realno stanje, ki mu naš visokošolski prostor ne sledi kot bi mu

moral. Dovolite, da na začetku izpostavim nekaj dejstev, ki so s tem povezane. S sprejetima proračunoma za leti 2016 in 2017 se ponovno po večletnem zmanjševanju povečujejo sredstva za področje visokega šolstva. V letu 2016 je predvidenih kar 5,6 % več integralnih sredstev na tem področju, teren se torej obrača navzgor. Povezano s tem se prioritetni ukrepi med drugim osredotočajo na financiranje razvojnih shem za doktorski in post doktorski študij. Po večletnem zatišju omogočamo ponovno proračunsko financiranje študija tretje stopnje na javnih visokošolskih zavodih. Predlog novele prinaša dobrodošle spremembe za študentsko skupnost, saj jim omogoča možnost ohranitve študentskega statusa do iztega študijskega leta v katerem diplomirajo polnopravno članstvo v akademskih zborih in boljši sistem zdravstvenega varstva. Nezanemarljive so spremembe nadaljnega razvoja visokošolskega prostora s spremljanjem zaposljivosti študentov in diplomantov ter vzpostavitve inkluzivnega sistema upravljanja visokošolskih zavodov kar pomeni odgovor na večletna pričakovanja univerzitetne skupnosti po bolj pravičnem zastopanju vseh deležnikov, ki delujejo znotraj tega prostora. Prav tako novela predvideva pomembne premike

5. TRAK: (SB) – 10.20

(nadaljevanje) za dvig kulture kakovosti na visokošolskih institucijah predvsem z opolnomočenjem nacionalne agencije za kakovost v visokem šolstvu in prehodu iz programskih na institucionalne akreditacije glede na kriterije in standarde kakovosti. Spoštovani in spoštovane, univerze že od osamosvojitve delujejo ne da bi bilo njihovo financiranje zakonsko urejeno. Na to že od leta 2011 opozarja Ustavno sodišče. S to novelo po predolgem času končno vzpostavljamo predvidljiv in stabilen sistem financiranja visokega šolstva, uvaja se transparenten model določanja proračunskih sredstev za študijsko dejavnost med posameznimi visokošolskimi zavodi v skladu s kazalniki, ki omogočajo stabilnost, konkurenčnost in razvojnost študijske dejavnosti. Določena je tudi ciljna vrednost proračunskih sredstev, ki se bodo namenjala za študijsko dejavnost. Razumemo, da vsi deležniki s prehodno določbo, kjer je določen vzdržen model za doseg tega cilja niso zadovoljni, vendar poudarjamo, da je to potrebno in pomembno zaradi ohranjanja javnofinančne vzdržnosti in upoštevanja fiskalnega pravila, ki je bil z zadostno večino sprejet v Državnem zboru. Da se s predlogom misli resno je temu ustrezno vključena varovalka ohranjanje nominalne rasti sredstev preteklega leta, s čimer se zagotavlja ustrezna stabilnost in načrtovanje aktivnosti. V imenu poslanske skupine SMC bi želel izpostaviti še naslednje. Res je, da s to novelo v celoti ali kot bi nekateri želeli ne rešujemo vprašanja javne službe, vendar poudarjamo, da je pomembno, da je ta del komplementarno usklajen z raziskovalno in razvojno dejavnostjo. Krovni zakon na tem področju se že pripravlja, izhodišča se usklajujejo. Ne glede na to pa novela posredno preko stabilnega in predvidljivega modela financiranja naslavlja tudi ta vprašanja, saj natančno določa pogoje in merila, ki jih bodo visokošolski zavodi morali dosegati, da bodo upravičeni do proračunskega financiranja. Naj dodam še, da do razmejitev med javnim in zasebnim izvajanjem visokošolske dejavnosti nikakor ne odstopamo, saj to ostaja naša in tudi koalicijska zaveza. In sedaj še nekaj besed o učnem jeziku. Prvič. Veljavni nacionalni visokošolski dokumenti izpostavljajo potrebo po večji mednarodni odprtosti visokošolskega prostora ter hkrati poudarjajo soobstoje ohranjanje in nadaljnega razvoja slovenščine na eni strani ter krepitev mednarodne razsežnosti delovanja na drugi strani. Ukrepi za to so bili načrtovani že v prejšnjih vladah in državnozbornih mandatih. Temu v sled bi morali vedeti kje smo in kaj želimo, saj imamo smernice in cilje že načrtovane. Če citiram resolucijo o nacionalnem programu visokega šolstva za obdobje 2011-2020, ki pravi: "Trenutno je privlačnost našega visokošolskega prostora v primerjavi z drugimi državami na izjemno nizki ravni. Zato je treba sprejeti vrsto takojšnjih ukrepov za povečanje internacionalizacije slovenskega visokošolskega prostora. Eden od ukrepov, ki jih resolucija predvideva je tudi omogočanje poučevanja v tujih jezikih pri čemer je zapisano, da bodo za doseganje vrhunske kakovosti internacionalizacije in mednarodne privlačnosti visokošolske institucije lahko, poudarjam lahko, izvajale študijski proces tudi v tujih jezikih, hkrati pa je enako ali morda še bolj pomembni komplementarni ukrepi za ohranjanje in razvoj slovenskega jezika." Temu se v poslanski skupini SMC ne odrekamo, saj je potrebno zagotoviti nadaljnji razvoj slovenskega jezika in terminologije v visokem šolstvu in znanosti. Naj v zvezi s tem samo dodam, da že obstoječi zakon predvideva podrobnejši način skrbi za razvoj in učenje slovenskega jezika, pa ta določba ostaja mrtva črka na papirju. Do oblikovanja in sprejetja podzakonskega akta namreč do danes v resnici nikoli ni prišlo. Strinjamo se in nikakor ne oporekamo temu, da ima slovenski študent na državni univerzi pravico poslušati predavanja v slovenskem jeziku. Slovenski jezik spoštujemo in zato izpostavljamo, da prvi odstavek noveliranega 8. člena jasno določa, da je učni jezik slovenski in takšen tudi ostaja. Poudarjamo, da novela jasneje določa pogoje oziroma izjeme za dopustno izvajanje študijskih programov tudi v tujih jezikih. V poslanski skupini si želimo, da se v nadaljnjih obravnavah predloga zakona izčistijo nekateri pojmi, da ne bo prihajalo do morebitnih manipulacij, o

katerih nas seznanja in opozarja zainteresirana javnost. Zavračamo pa pretirane teze o izdaji naroda, popolnem izgonu slovenskega jezika in podobno. Na to, spoštovani in spoštovane, nikakor ne bi pristali in to tudi ni namen novele, ki je pred nami danes. Zavedamo se, da bo današnja razprava osredotočena na spremembe, ki se dotikajo uporabe učnega jezika, kar je tudi prav in razumljivo. Ne želimo pa, da bi s tem zameglili druga področja in rešitve, ki so po več let zatišja v noveli predvidene ter so prav tako izrednega pomena za dvig kakovosti visokega šolstva. Pričakujemo, da nas bo ob današnji razpravi vse skupaj vodil predvsem racionalen

6. TRAK: (KO) – 10.25

(nadaljevanje) diskurz, v Poslanski skupini SMC pa bomo razpravi skrbno prisluhnili, ker se zavedamo pomembnosti čim bolj usklajene visokošolske politike v naši državi. Ocenjujemo pa, da je predlog zakona vsekakor primeren za nadaljnjo obravnavo, zato bomo sklep o tem tudi podprli. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke, zanjo gospod Tomaž Lisec.

TOMAŽ LISEC (PS SDS): Hvala, predsednik za dano besedo. Ministrica s sodelavci, lep pozdrav. Kolegice in kolegi, prav tako tudi vam.

Ministrstvo je ob predstavitvi tega zakona zapisalo, citiram: "Poleg vzpostavitve predvidljivega in stabilnega sistema financiranja visokega šolstva, novela prinaša odprtost sistemov v mednarodno okolje, povečuje se fleksibilnost študijskih programov in zagotavlja večja avtonomija visokošolskih zavodov." Torej, financiranje, odprtost sistema, fleksibilnost, večja avtonomija. Tako v teoriji. Drugo pa so zakoni, podzakonski akti, statuti univerz in predvsem praksa na področju visokega šolstva. Dejstvo je, da na področju visokega šolstva ogromno odprtih vprašanj in problemov. Ne bom jih našteval, nekateri so čisto akademskega značaja, določeni pa se dotikajo tudi področja, ki je pred nami v Državnem zboru, to pa je, da zakonodajna veja oblasti na predlog izvršilne veje oblasti določi kakšen visokošolski sistem v Sloveniji si želimo.

Prvo dejstvo je, da moramo končno dobiti sistemski zakon. Beseda "sistemski" je v tem mandatu, poleg besede "deležniki" ena izmed stalnic te vlade, saj v tistih momentih, ko reče, da opozicijski predlogi zakonov niso dobri. Pred nami imamo nek zakon, ki v določeni meri ureja posamezna vprašanja, vprašanje pa je ali jih v zadostni meri, predvsem pa ali jih sistemski. In spoštovani in spoštovane, ravno tisto, kar že dve leti oponašate predvsem opozicijskim poslanskim skupinam, da zakoni niso sistemski, je danes pred nami. Še več, v Sloveniji imamo pravni red, Ustava, zakoni, podzakonski akti. Imamo odločitev Ustavnega sodišča iz leta 2011, ki govori o financiranju visokega šolstva. Ampak glejte, pred dobrim mesecem oziroma dvema je to ministrstvo sprejelo uredbo o javnem financiranju visokošolskih zavodov in drugih zavodov. Skratka, sedaj pa sprejemamo zakon in študijsko leto, upam da se vsi zavedate, se začne 1. oktobrom in resnično, še enkrat sprašujemo pristojno ministrstvo kateri so bili ključni argumenti, zakaj se je pred spremembo zakona hitelo s spremembo uredbe. Ustavno sodišče je reklo, zakonsko moramo urediti, pristojno ministrstvo pa je najprej spremenilo uredbo, danes pa imamo zakon. In v uredbi in danes se dogajajo stvari, ki nimajo nič z odločbo Ustavnega sodišča in v Poslanski skupini SDS smo prepričani, da bi lahko tudi kakšno leto počakali ali pa na drugi strani, tisto, kar že dve leti trdimo, da bi lahko pristojno ministrstvo pohitelo in sprejelo sistemski zakon na področju visokega šolstva. Ampak verjetno, če danes vprašamo ministrico z ekipo kakšen zakon o visokem šolstvu sploh želimo. Želimo samostojni sistemski zakon ali pa bomo na klop dobili zakon o visokem šolstvu in raziskovalni dejavnosti, ali pa se bomo o raziskovalni dejavnosti ukvarjali po tem, nekje po letu 2018 oziroma glede na tempo državnih uradnikov po letu 2020.

Da je vse v nekem slow motion sistemu, govori tudi problematika financiranja. V 43. členu sicer ministrstvo lepo zapiše, da se bodo dvignila sredstva za financiranje visokega šolstva do 1 % BDP.

7. TRAK: (PK) – 10.30

(nadaljevanje) Ampak v naslednjih 15 letih, kdo od nas lahko trdi, da bo sploh še živ, da bo sploh tukaj in da bo kdo pogledal Zakon o visokem šolstvu kjer bo pisalo, ja, leta 2031 pa imamo 1 % BDP namenjen za visoko šolstvo. Če še vemo, da nimamo ministra za finance je ta zgodba o financiranju visokega šolstva še toliko bolj vprašljiva, kajti verjetno se tudi na področju visokega šolstva sprašujejo deležniki kakšnega ministra bomo dobili. Ali bomo dobili ministra, ki bo odprl možnjicek in rekel, gremo v uporabo tudi na področju visokega šolstva ali pa bo še bolj stisnil v smeri

predhodnega ministra tudi področje visokega šolstva. Skratka, ta zakon sprejemamo v trenutkih, ki ima pomembne tudi finančne posledice pa ni problem, da nimamo ministra za finance, ključen problem je kakšen bo ta minister ali bo odprl možnjček ali ga bo še bolj zaprl.

In še enkrat, odločba Ustavnega sodišča govori o stabilnem in predvidljivem financiranju. Če pa, vsaj po mnenju Poslanske skupine SDS natančno preberemo zakon imamo tukaj dve možnosti – eno je, to kar zasleduje zakon, to je glavarina. Ampak po našem mnenju glavarina ni tisto, kar piše stabilen sistem. Predvsem pa bo ta sistem zmanjšal kakovost področja visokega šolstva, kajti profesorji bodo čim bolj štancali dobre ocene, kajti več kot bo študentov na fakultetah in na univerzi, več bo denarja. Pred časom smo imeli nujno sejo Odbora za izobraževanje glede dokončanja tako imenovanih balonskih znanstvenih magistrskih in doktoratov. Ko smo se spraševali, kakovost študentskih del, magistrskih in doktorskih nalog ali pa štancanje pa kljukanje čez, saj smo spustili čez. In po našem mnenju je ta sistem financiranja na glavarino napačen. In, ko smo že ravno pri financiranju se lahko obregnemo na naslednjo točko, to pa je 1. člen zakona slovenski ali tuji jezik. Slovencev nas je milijon in pol tukaj pa približno nekaj takšnega oziroma malo manj v tujini, ki še govorimo slovenski jezik, vsaj na dnevni bazi. Torej eno predmestje enega večjega mesta. In po našem mnenju slovenski jezik ni na trgu, tako kot niso na trgu naši nacionalni simboli. In že obstoječi zakon govori da se lahko del izobraževalnega procesa uvede tudi v tujem jeziku. Tam je beseda lahko, podrobneje pa se določi s statutom.

In resnično ne vem ali trdijo teze vseh tistih, ki so nasprotniki te spremembe 1. člena, da gre za ekonomsko moč posameznih fakultet, ki želijo na ta račun tega člena pridobiti tisto, kar so izgubili z dodatki za stalno pripravljenost. Govori se točno o določenih profesorjih, o določenih fakultetah, ki so najbolj zavzete, da se ta zakon zapiše v 1. členu tako, kot je tudi predviden. Pa bodimo praktični, kdo prihaja na slovenske fakultete in kam odhajajo slovenski študentje? Kdo bo prišel v Slovenijo študirati? Skandinavci? Nemci? Francozi? Ne. Mi, naši študentje hodijo v te obljubljene države. Za koga pa je naša država obljubljena. Poglejmo malo migrantski tok pa poglejmo samo znotraj Evropske unije migrantski tok na področju visokega šolstva. In z vsem spoštovanjem do določenih južnih in vzhodnih držav ali so to tisti ljudje, ki jih želimo pridobiti v naš visokošolski, kakovosten model ali pa jim bomo mi le odskočna možnost zato, ker smo še vedno poceni v primerjavi s fakultetami in univerzami v zahodnem in severnem delu Evrope.

8. TRAK: (NB) – 10.35

(Nadaljevanje) Tudi Ministrstvo za finance in Ministrstvo za kulturo sta v dosedanem delu podala določena mnenja, sicer so bila določena upoštevana, določena pa še verjetno bodo. Predvsem me je strah glede na dejstvo, da se Zakonodajno-pravna služba vlade v zadnjih tednih in mesecih ukvarja z marsičem drugim, samo s tem ne za kar so plačani, da izčistijo nomotehnično in vsebinsko predloge zakonov in tudi sam bom z zanimanjem, glede na to, da bo koalicija v prvi fazi verjetno 100 % podprla ta predlog zakona, z zanimanjem prebral mnenje Zakonodajno-pravne službe ali predvsem ti segmenti, ki govorijo o financiranju visokega šolstva, imajo temelje tako v Ustavi, tako kot tudi v drugih členih. Skratka, glede na to, da zakon v določeni meri sledi usmeritvi odločbe Ustavnega sodišča, imamo v Poslanski skupini SDS mešane dvome o tem ali potrditi Zakon v prvi obravnavi ali pa mu dati rdečo luč, na kar opozarja tudi določeni visokošolski deležniki, ki govorijo o področju slovenskega ali tujega jezika. Predvsem pa upamo, spoštovana ministrica in spoštovana koalicijska ekipa, da ko bomo v Poslanski skupini SDS predlagali na samem matičnem delovnem odboru, da se opravi javna predstavitev mnenj o tem zakonu, da ne boste glavo dali med ramena in pritisnili tiplu proti. Če pravite, da so z vsemi deležniki mnenja usklajena, verjetno tista ura, dve ali tri ne bo nikakršen bav bav, da ne bi slovenski javnosti, slovenskim študentom, slovenskim profesorjem spregovorili, da je zakon dober. In zakon ima še nekatere drobe nastavke v teoretičnem delu tega zakona, ustanovitev visokošolskega zavoda, problem akreditacije študijskih programov, ki je problem, vprašanje akademskega zbora skupnih študijskih programov, akreditacij in pa evalvacij. Ampak glede na to, da deset let spremljam področje visokega šolstva, tako službeno kot tudi zasebno, je ogromno problemov. Pa se bom vrnil nazaj na problem financiranja. Tudi če bomo dosegli en procent BDP za študijske dejavnosti, sem sam zgrožen, ko v zadnjih mesecih pa tudi leto ali več, poslušam zgodbe kam denar znotraj visokošolskega polja odteka. Za kakšne neumnosti se denar porablja izključno zaradi tega, da bo 31. 12. določenega leta visokošolski zavodi upravičijo sredstva, napihnejo balon kjer jih je strah, da naslednje leto pa ne bodo dobili manj, ker so pač bili racionalni, tako kot so marsikateri drugi deležniki na drugih področjih. Skratka, kar nekaj še je odprtih vprašanj glede na to, da pa ta koalicija in ta Vlada teži k sistemskosti, upamo, spoštovana ministrica, da se boste res dokončno odločili, čeprav bo kakšen dan dopustna manj in se odločili ali sistemski zakon samo za področje visokega šolstva ali sistemski zakon za področje visokega

šolstva in raziskovalne dejavnosti in predvsem, da uradniki ne bodo do 1. septembra gledali v luft, ampak pripravili tisto kar je nujno potrebno, to pa je resnično dober sistemski zakon o visokem šolstvu, ki bo odgovoril na marsikatera odprta vprašanja, ki so še bolj potrebna prevetritve, predvsem pa sprememb kot ta novela zakona, ki je pred nami.
Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima poslanska skupina Demokratične stranke upokojencev Slovenije, zanjo gospa Marjana Kotnik Poropat.

MARJANA KOTNIK POROPAT (PS DeSUS): Hvala za besedo, spoštovani predsednik. Spoštovane poslanke, poslanci, ministrica s sodelavci, lep pozdrav vsem! Danes je zadnji dan redne seje Državnega zbora pred počitnicami in kaže, da zna biti tudi pri aktualni točki dnevnega reda temperatura primerna letnemu času, saj na točki kjer predlog govori o slovenskem jeziku.

9. TRAK: (KO) – 10.40

(nadaljevanje) Naj že takoj na začetku povem, da bomo v Poslanski skupini Desus predloga zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o visokem šolstvu večinsko podprli, da pa imamo določene pomisleke, ki jih bom v nadaljevanju predstavila.

Žal moram tudi izpostaviti, spoštovana ministrica, da je bilo besedilo vladnega, torej našega zakona, koalicijsko neuskkljeno, zato tudi določeni naši pomisleki, ki pa jih pričakujem, da bomo, kot smo se dogovorili, do konca procedure spreminjanja zakona, sprejemanja, oprostite, zakona tudi rešili. V Poslanski skupini Desus si želimo, da v bodoče do takšnih ignoranc ne bi več prihajalo, saj smo vendar koalicijski partnerji in protokoli o sodelovanju v koaliciji se morajo spoštovati.

Spoštovana gospa ministrica, nisem želela biti preostra, vendar menim, da je na takšno ravnanje treba opozoriti, opozoriti tudi zato, da se tovrstna praksa v prihodnje ne bi več dogajala.

Pojdimo k vsebini oziroma natančneje na katerih točkah v Poslanski skupini Desus vidimo morebitne pasti, na katera vprašanja moramo še odgovoriti, preden zakon v celoti podpremo, kaj je treba še rešiti oziroma drugače definirati. Najbolj kritična točka za nas, torej za Poslansko skupino Desus je 1. člen novele, ki spreminja veljavni 8. člen osnovnega zakona, to je učni jezik. Skozi prizmo Ustave in najbolj pomembnega zakona, ki bi mu lahko rekli varuh slovenskega, torej našega jezika, to je Zakon o javni rabi slovenščine, je slovenski jezik temeljna človekova pravica slehernega Slovenca in Slovenke, da se z njim manifestira na vseh področjih družbenega življenja, tako javnega kot zasebnega. Temu, spoštovana ministrica, ne morete oporekati. Vsi področni zakoni, od vrta do vključno srednješolskega izobraževanja, zagotavljajo podajanje znanja v Republiki Sloveniji v slovenskem jeziku in hkrati dobro poskrbijo tudi za varovanje obeh narodnih manjšin na našem ozemeljskem teritoriju. Pri visokošolskem izobraževanju pa je že zdaj drugače. Možno je namreč izvajanje študijskih programov poleg v slovenskem jeziku tudi v tujih jezikih. Absolutno se v Poslanski skupini Desus strinjamo, da je na univerzitetni stopnji nujno nadgrajevati znanje tudi s pomočjo literature in predavanj v tujem jeziku. Ampak, vse ni tako. Niti enostavno, niti enoznačno, kot je v duhu internacionalizacije, širjenje možnosti uporabe tujih jezikov, zamišljeno prav s to novelo zakona o visokem šolstvu.

Porajajo se mnoga vprašanja in pomisleki, kot je denimo ta, ali želja po večji mednarodni odprtosti morebiti ne pomeni obsežnejše liberalizacije in komercializacije visokošolske dejavnosti, ki pa v tem delu, ko gre za javno službo, za javno dejavnost, ki se financira iz prispevkov vseh davkoplačevalcev, v prvi vrsti mora služiti temu, da nudi kakovostno ponudbo izobraževalnih programov našim otrokom, vnukom in naslednjim generacijam. Tukaj izluščimo dve nadaljnji ključni vprašanji. Prvo vprašanje je vezano na to, ali tisto, kar naj bi se izvajalo kot javno, zadosti tem zahtevam, če niti ni jasno razmejeno oziroma opredeljeno kaj je to javna služba v visokem šolstvu, kakšen naj bo njen obseg, kateri so temeljni pogoji za dopustno posameznikov do storitev visokošolskega izobraževanja v okviru te javne službe, kakšni so temeljni pogoji za izvajalce javne službe, če ni določen način opravljanja javne službe in način njenega financiranja. No, pa smo pri odločbi Ustavnega sodišča, ki je naložilo odpravo teh pomanjkljivosti, kar je bilo ugotovljeno tudi kot ustavna neskladnost. Pa tega ta novela ne odpravlja. Ministrica obljublja, da bo slednje storjeno ob naslednjem novem in celovitem zakonu, ki se trenutno pripravlja. Prav, ji zaupamo in verjamemo, da bo končno postavila jasne temelje javne službe, hkrati tudi na znanstvenoraziskovalni dejavnosti.

10. TRAK: (DAG) – 10.45

(nadaljevanje) Drugo vprašanje pa se nanaša na kakovost izobraževalnih programov. Da bi bilo to tako, ni dovolj, da NAKVIS, Nacionalna agencija za kakovost v visokem šolstvu, potrdi ustreznost nekega programa, pa naj se slednji izvaja v slovenščini ali, na primer, v angleščini. Ključno po naši oceni je, da predavatelj lahko suvereno in strokovno podaja osnovno razlago, slušatelj pa jo v celoti pravilno absorbira. Ampak, ali je tak namen dosežen, če ne eden ne drug v angleščini nista tako odlično podkovana kot naravni govorci. Zato smo v Poslanski skupini Desus zaskrbljeni, da se bo zaradi morebitne poplave razpisovanja primerljivih in ustreznih študijskih programov osiromašila kakovost znanja naših študentov. Da se to ne bi zgodilo in tudi zato, da naši študenti ne bi bili prikrajšani poslušati in študirati v materinščini, ne moremo z neko ohlapno in nedefinirano normo tako imenovanih primerljivih in ustreznih študijskih programov dovoliti, da bo slovenščino na slovenskih univerzah morebiti čez čas izpodrinila angleščina. Verjamemo, da to ni bil namen ministrstva, zato smo prepričani, da lahko novelo zakona skupaj ustrezno popravimo in bolje definiramo.

Pa še nekaj o skrbi za slovenski jezik. Ne bojimo se, da bi bil zaradi več angleščine, nemščine, italijanščine ali kateregakoli drugega jezika na univerzah naš materin jezik ogrožen. Toliko zavedanja, kakor so naši predniki bili trd boj tudi zato, da ga danes lahko govorimo celo kot uradni jezik Evrope, pa menda naša družba že premore, da ne bomo dovolili, da naš jezik ne bo več živ. Ne smemo se pa zapirati, smo majhen narod, zato je jasno, da moramo govoriti več jezikov. Kot že povedano, v tem trenutku dajemo poslanke in poslanci Desusa k predlogu novele zakona zeleno luč, potrditev predloga zakona z naše strani pa terja pričakovano modifikacijo določil v zvezi z učnim jezikom na univerzitetnem izobraževanju, za katerega mislimo, da mora biti prioriteten slovenski, tujejezični pa zgolj kot dopolnitev in nadgradnja v programski ponudbi kakovostnih študijev. Predlog zakona bomo večinsko podprli, ker verjamemo ministrici, da bomo v drugi obravnavi na točkah, ki so še odprte, vsebino zakona dodelali tako, da bo sprejemljiv za vse državljanke in državljane Republike Slovenije. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Socialnih demokratov, zanjo gospod Janko Veber.

JANKO VEBER (PS SD): Hvala za besedo. Lep pozdrav vsem tudi v imenu Poslanske skupine Socialnih demokratov!

V okviru obravnave Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o visokem šolstvu želim v uvodu poudariti, da je samo znanje in razvoj slovenskega jezika na področju znanosti tisto, ki nas lahko ohrani v prihodnosti kot suveren narod in kot narod, ki si bo lahko izoblikoval odgovore na številna vprašanja, ki jih prinaša globalizacija. Ravno interes korporacij, ki imajo pravzaprav samo en cilj, zmanjšati vpliv posameznih držav, je tisti, ki se najlažje doseže s tem, da krniš način financiranja izobraževanja in tudi vplivaš na izničenje razvoja jezika v posamezni državi. Če se ozremo na področje visokega šolstva v Sloveniji, lahko ugotovimo, da tudi naše visokošolske zavode vsako leto pretresa negotovost javnofinančne podpore, ki onemogoča dolgotrajno načrtovanje dela. Reševanje položaja z vsakoletnim spreminjanjem Uredbe o financiranju visokošolskih zavodov jim krni avtonomijo delovanja in jih prepušča volji vsakokratne vladne politike in interesom za vpeljavo šolnin, s tem pa seveda tudi z zmanjševanjem dostopnosti do izobrazbe. Tudi predlog, ki je danes na naših klopeh, ima po presoji Socialnih demokratov dve ključni pomanjkljivosti in menimo

11. TRAK: (PK) – 10.50

(nadaljevanje) da se išče rešitve za financiranje visokošolskih zavodov v napačni smeri. Prva pomanjkljivost je neopredelitev, kaj javna služba na področju visokega šolstva je. Manko definicije namreč omogoča različno razumevanje, kje je meja med javnim in tržnim interesom pri visokošolskih zavodih. In učinke zasledovanja takšne zamegljene meje, seveda smo lahko spremljali v nedavnosti, torej pred kratkim tudi na področju afer z avtorskimi honorarji. In odmik od koncepta znanja kot javnega dobra je mogoče zaznati tudi v drugi ključni pomanjkljivosti. To pa je izrinjanje slovenskega jezika iz predavalnic. Glede na navedeno bomo v Poslanski skupini v drugi obravnavi pripravili in vložili amandmaje, v zvezi z definicijo javne službe in v zvezi s slovenskim jezikom, uporabe slovenskega jezika v visokošolskih zavodih. Po naši oceni je namreč nedopustno, da vprašanje izvajanje javnega interesa ostaja podnormirano, saj zopet ni določeno, kaj sodi v okvir javnega interesa in v kakšnem obsegu se to financira iz javnih sredstev.

Nedopustno je tudi, da bi spregledali opozorila strokovne javnosti glede jezika in javnega interesa v zvezi z njim. Tudi Ustavno sodišče je v odločitvi leta 2011 podrobno opredelilo zahteve za

spremembo zakona o visokem šolstvu. Naložilo je opredelitev javne službe, pogoje dostopnosti do visokošolskega izobraževanja, pogoje za izvajalce ter natančno opredelitev javnega financiranja. V široki javni razpravi o novem visokoškolskem zakonu v letih 2013 in 2014, to je bil predlog dr. Pikala, je bil v veliki meri usklajen zakon z vsemi deležniki, torej zelo dobra podlaga za to, da bi lahko nadaljevali začrtano delo, kjer je bila zelo visoka stopnja usklajenosti z vsemi deležniki.

Ta novela, ki je danes pred nami ne izkazuje te usklajenosti in je pravzaprav odlaganje opredelitve javnega interesa v visokem šolstvu oziroma javne službe v visokem šolstvu na neko nedefinirano časovno obdobje, zagotovo ni prava rešitev. Res je, da je v temu zakonu tudi nekaj dobrih rešitev, zakona prinaša v temu predlogu novost, ki jo tudi podpiramo in pozdravljamo, med tem je seveda tudi večja vključenost ne-pedagoških delavcev v imenovanje rektorjev in dekana, se pridobivajo volilno pravico ter drugih delavcev v sodelovanje pri delu akademskega zbora. Podpiramo tudi določbe, ki urejajo status in pravice študentov, med njimi izpostavljamo pomoč, ki bo študentu, ki konča študij na prvi stopnji omogočila, da se mu status izteče s koncem študijskega leta in ne več z dnem, ko diplomira, kar naj bi prispevalo k lažjemu prehodu na drugo stopnjo ali na zaposlitev. Pomembna je tudi dopolnitev s katero se nedvoumno določi, da ni mogoče predpisati šolnine niti za drugo stopnjo, kadar je program javno veljaven in financiran iz državnega proračuna. Glede prehoda iz programske v institucionalno akreditacijo imamo zaradi predstavljenih uvodnih okoliščin nekoliko mešane občutke in upamo, da bo ohranitev prve akreditacije ter koncept izrednih in vzorčnih evalvacij omogočil dovolj učinkovito slednje kakovosti visokošolskega prostora.

In naj zaključim, torej zakon je v tej prvi obravnavi neusklajen s Poslansko skupino Socialnih demokratov in v drugi obravnavi bomo tako kot sem napovedal pripravili amandmaje s katerimi želimo opredeliti, kaj je javna služba v visokem šolstvu in seveda potem tudi dati jasen odgovor, kaj je treba financirati iz javnih sredstev. In seveda tudi amandma s katerim se ohrani razvoj slovenskega jezika v znanosti.

Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanske skupine Združena levica, zanjo Miha Kordiš.

MIHA KORDIŠ (PS ZL): Hvala za besedo, predsedujoči.

V Združeni levici predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o visokem šolstvu ne bomo podprli. Ne moremo podpreti novele, ki želi poglobljati komercializacijo visokega šolstva in vsiljuje podjetniško logiko tja kjer ji ni mesto. Poleg tega novela ne ureja financiranje visokega šolstva na primeren način ampak bolj kot ne, kar pa luknjo na mestu da bi kakovostno in vsem dostopno javno šolstvo postavilo kot prioriteto razvojno področje v Sloveniji.

Predvsem pa novela popolnoma ignorira vprašanje javne službe, čeprav je ureditev te ne samo nujna ampak je to tudi zahtevana s strani odločbe Ustavnega sodišča.

V noveli je potrebno izpostaviti tri ključne sklope, prvič imamo tukaj internacionalizacijo. Večina vsebina novele ZViS je posvečena internacionalizaciji, ampak ta ne bi smela biti sporna, prej obratno, znanost in izobraževanje se ne bi smela ujeti v nikakršne meje, sploh pa ne v nacionalne meje in meje nacionalnega jezika. Prav možnost izvajanja programov zgolj v tujem jeziku, seveda v angleščini pa je tista točka, ki je sprožila največ nasprotovanj iz različnih koncev, tudi danes smo in verjetno še bomo veliko slišali na to temo, predvsem iz vidika kulturno-nacionalistične obravnave slovenščine, ampak ta konservativni pogled v resnici spregleda dejanske razloge za škodljivost te določbe.

Sprejetje takšne določbe, bi negativno vplivalo na kakovost samega študija, saj se ustrezne stopnje znanja tujega jezika ne zahtevajo namreč niti za predavatelje niti za študente, hkrati pa to spravlja slovenske in tuje študente v neenak položaj. Ampak, kar je ključno

12. TRAK: (SB) – 10.55

(nadaljevanje) se skriva, kar se skriva za tem spornim členom je iskanje novih virov zaslužka. Univerzitetne elite z roko v roki z Vlado, ki je itak, itak se nam dogaja kadrovsko prekrivanje med akademskimi mandarini na eni strani in Vlado na drugi strani, želijo z omogočenim študijem v tujem jeziku v kombinaciji s pravno praznino glede razmejitve javnega in zasebnega dejavnostim na univerzi omogočiti, da bodo fakultete vedno večji poudarek usmerjale na tržno zanimive programe v tujem jeziku, ki jih bodo ponujale študentom iz tujine in jim bodo za to računali šolnine oziroma jih bodo komercialno tržile. Seveda bi na ta način študentje in študentke izgubili možnosti za študiranje na nekaterih programih v slovenskem jeziku. Poleg tega bi zmanjšanje vloge slovenskega jezika pomembno vplivalo na druge aspekte na primer na prevodno dejavnost ali produkcijo znanstvenih

oziroma teoretskih besedil kar bi se potem poznalo v manjši dostopnosti za splošno javnost in še naprej v manjšem angažmaju študentov pri branju zahtevnejših vsebin. V Združeni levici nam gre za branjenje pred komercializacijo visokega šolstva s katero želijo svoj položaj krepiti privilegirane akademske elite ne pa toliko za ne kritično branjenje nacionalnega jezika na neki sentimentalni osnovi, kar me pripelje do vprašanja financiranja. Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport bi morala zagotoviti stabilno in dolgoročno financiranje univerze z zakonom kot to zahtevata 58. člen Ustave in odločba Ustavnega sodišča iz leta 2011. Novela zagotavlja proračunska sredstva za študijsko dejavnost v višini 1 % bruto družbenega proizvoda ampak je ta formula vprašljiva ne samo zaradi škodljivega fiskalnega pravila, ampak zaradi opredelitve usklajevanja z realno rastjo BDP kar izključuje inflacija. Zdaj v trenutnih ekonomskih razmerah to ni problematično potencialno pa lahko vodi v dejansko znižanje sredstev za visoko šolstvo in to je maslo Ministrstva za finance, ki svojo logiko zategovanja pasu za vrat drži vse ključne družbene podsisteme. In tukaj je še ena podrobnost do te ravni financiranja se pravi 1 % BDP naj bi prišli v 15-ih letih. Se pravi Vlada bi s to novelo želela nameniti 1 % BDP visokemu šolstvu, ampak šele čez 15 let. Treba je spomniti, da nacionalni program visokega šolstva določa, da bo financiranje visokega šolstva obsegalo 2 % BDP do leta 2020, bolje rečeno naj bi obsegalo 2 % BDP do leta 2020.

Potem pa je tu še demokratizacija. To je pomemben pozitiven del novele, ki se je tam znašel na predlog sindikatov ne pa ministrstva. Splošne in neposredne volitve dekanov in rektorjev, ki volilno pravico dajejo vsem zaposlenim in študentom, so pomemben, skromen, ampak pomemben korak k demokratizaciji univerz, ki ohranjajo mnoge nedemokratske in netransparentne fevdalne načine upravljanja. Ravno manko demokratičnih mehanizmov pa predstavlja pomemben branik akademskih mandarinov oziroma akademske elite. Tukaj naj še izpostavim, da je to znana zahteva študentski gibanj že nekaj časa tudi tekom zasedbe filozofske fakultete 2011 smo artikulirali zahtevo po demokratizaciji univerze ravno kot obliko demokratične kontrole nad akademskimi elitami, ker ravno manj kot te kontrole je kot vemo pripeljalo v izplačevanje astronomskih honorarjev pa odstop nekdanje ministric za visoko šolstvo, za šolstvo in tako naprej. Tako, da določba me v resnici veseli, ker se po petih letih pritiskov od spodaj s strani sindikatov in študentov zadeva vendarle ureja, ampak kot rečeno je to samo začetek začetka prvi korak do popolne demokratizacije univerze bo še dolgo. Je pa ob tem treba opozoriti, da del nepedagoških delavcev na primer čistilno osebje na fakultetah dela preko zunanjih izvajalcev podobno kot v javni upravi in so s tem v slabšem socialnem položaju, hkrati pa ostajajo brez politične pravice sodelovanja na

13. TRAK: (NB) – 11.00

(Nadaljevanje) volitvah. Glavna pomanjkljivost predlog zakona ni tisto, kar je v njem, ampak tisto, kar v njem manjka. Novela ZViS ne vsebuje razmejitve med zasebno dejavnostjo in javnim, vsem prebivalcem dostopnim visokim šolstvom. Namesto definicije javne službe, se celo uvajajo novi pojmi s čimer se neustavno stanje samo še pogloblja. Zasebni del naravnani profitno bi morali jasno in strogo ločiti od javnega in ponovno se lahko spomnimo na nekdanjo ministrico Stanko Setnikar Cankar in sedaj tudi že bivšega finančnega ministra Dušana Mramorja, ki sta poleg rednih plač zaslužila ogromne honorarje na zelo sporen in neupravičen način. V noveli zakona ni niti natančne določitve neposredne pedagoške obveznosti, čeprav tudi na tem področju prihaja do hudih kršitev v najbolj neenakopraven položaj pa so postavljeni mladi akademski prekarci. Predlog zakona o dopolnitvah Zakona o visokem šolstvu izraža interese privilegirane skupine akademskih elit, zato ker namesto internacionalizacije, ki bi šla v smeri napredka akademskih delavcev in izboljševanja možnosti študentov za kakovosten študij, prinaša internacionalizacijo zgolj kot poligon za nadaljnje udore tržne logike v visokošolsko izobraževanje. To je pa zelo škodljiva praksa, kar priča leta slabih izkušenj, vodi v poslabševanje položaja večine zaposlenih, vodi v zniževanje kakovosti študija, predvsem pa zmanjšuje dostopnost študija vsem, ne glede na socialno ozadje. Kar je pozitivnega v tej noveli so koraki k demokratizaciji univerzitetnega fevdalnega sistema, ker imajo potencial, da pristržejo peruti akademskim elitam, ampak te določbe so se znašle v tej noveli na podlagi večletnega, natančneje 5-letnega pritiska sindikalnih in študentskih gibanj ne pa iz globočin dobre srca Ministrstva za izobraževanje. Skratka, novela ZViS, ki bo povzročila še večje javnega vsem dostopnega visokega šolstva v Združeni levici ne bo dobila podpore.

Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Nove Slovenije – krščanski demokrati, zanjo gospa Ljudmila Novak.

LJUDMILA NOVAK (PS NSi): Spoštovana gospa ministrica, kolegice in kolegi!

Novela zakona o visokem šolstvu je obsežna in prinaša številne spremembe na področju ureditve visokega šolstva. Naj izpostavimo nov model financiranja študijske dejavnosti s tem, ko novela predlaga vzpostavitev štiriletnega modela, bo izpolnjena odloča Ustavnega sodišča Republike Slovenije, ki je zakonodajalcu naložila naj uzakoni stabilen način financiranja študijske dejavnosti. Novela širi krog članov akademskega zbora in volilno pravico za volitve dekana ter rektorja. Zakon tudi odpravlja birokratske ovire, ukinja podvajanje postopkov ter v skladu z načelom subsidiarnosti, ki je za krščanske demokrate zelo pomembno, uvaja večjo samostojnost visokošolskih zavodov pri svojem delovanju. Zakon uvaja akreditiranje visokošolskega zavoda v okviru tega pa bodo lahko sami spreminjali, prilagajali svoje študijske programe tako, da bodo odgovarjali dejanskim potrebam časa. Zelo pomembna sprememba, ki je izzvala tudi največji upor strokovne javnosti, literarnih ustvarjalcev, akademikov in celo zamejskih Slovencev, pa je širitev možnosti za izvajanje študijskih programov v tujem jeziku. Zakon namreč omogoča izvajanje študijskih programov ali njihovih del v tujem jeziku, če se izvajajo primerljivi, ne zgolj enaki študijski programi tudi v slovenskem jeziku. V tujih jezikih se lahko izvajajo celotni študijski programi ne le njihovi deli, če pri njihovem izvajanju sodelujejo gostujoči visokošolski učitelji iz tujine ali če je vanjo vpisano večje število tujih študentov. Omenjena sprememba uvaja pravno podlago za degradacijo slovenščine in po našem mnenju tudi za siromašenje njenega razvoja na vseh nivojih ter področjih. Predlagana rešitev bi lahko pripeljala celo do absurda, ko bi slovenski profesor slovenskim študentom za slovenski davkoplačevalski denar predaval v angleškem jeziku. Na to v Novi Sloveniji ne moremo in ne bomo pristali.

14. TRAK: (AD) – 11.05

(nadaljevanje) Pozivamo ministrstvo, da prisluhne glasnim pozivom in tudi konstruktivnim predlogom slavistične stroke ter do obravnave na matičnem delovnem telesu pripravi ustrezne amandmaje, ki bojo ustrezno umestili slovenski jezik v visokem šolstvu. Živimo v Sloveniji, naš uradni jezik je slovenščina poleg italijanščine in madžarščine na narodnostno mešanih območjih, zato zahtevamo in pričakujemo, da slovenščina ostane jezik predavanj tudi na visokošolskem nivoju. Samo tako se bo ta zvrst jezika tudi ustrezno razvijala. Z novimi pojavi, odkritji in razvojnimi dosežki pa bomo ustrezno izrazoslovje dobili tudi v slovenščini. V Novi Sloveniji se sprašujemo ali je ta zakon nov dokaz, da nekateri deležniki v visokem šolstvu postavljajo zgolj materialne interese na prvo mesto in se ne zavedajo kakšno škodo bi z nekontroliranim uvajanjem predavanj v tujem jeziku povzročili slovenskemu jeziku. Seveda je nujno in potrebno, da Slovenci znamo in uporabljamo tudi tuje jezike. Ni pa potrebno, da v svoji domovini slovenski predavatelji predavajo in prenašajo svoje znanje slovenskim študentom v tujem jeziku, za katerega niso niti dovolj usposobljeni. Ali bo res samo to izboljšalo kakovost naših fakultet in povečalo vpis tujih študentov? Krščanski demokrati smo presenečeni tudi zaradi postopka. Po našem mnenju gre za ponovni primer sprejemanja novele z obljubo, da se takoj po njenem sprejetju prične pripravljati nov celovit zakon. Sprašujemo se zakaj sploh sprejemati delne popravke Zakona o visokem šolstvu, nato pa v kratkem času spet zakonsko spreminjati področje. To ne pripomore k stabilnemu delovanju sistema. Še posebej zaradi novega modela financiranja študijske dejavnosti, saj za dobro analizo in oceno ustreznosti in učinkovitosti zakona potrebujemo vsaj nekaj let. Poslanci Nove Slovenije takšnega predloga zakona ne moremo podpreti v prvi obravnavi, čeprav prinaša tudi nekaj zelo pozitivnih rešitev. Ekonomski interesi ne smejo biti grobarji slovenščine. Nenazadnje, ali res morajo nas naši rojaki iz zamejstva opozarjati na to kaj hočemo narediti s slovenščino v našem visokem šolstvu? Nenazadnje, ali si lahko privoščimo, da naš zelo cenjeni pisatelj Boris Pahor izjavi, da bo izstopil iz Slovenske akademije znanosti in umetnosti, če bomo sprejeli zakon v takšni obliki. Ali ni to žalitev tudi za Primoža Trubarja, ki je izdal prvo knjigo Katekizem in Abecednik zato, da bomo lahko brali božjo besedo ali kaj drugega v svojem jeziku. Jaz menim, da je to tudi žalitev za Prešerna, ki je dokazal, da lahko tudi v slovenščini izrazimo svoja najgloblja čustva v različnih pesniških oblikah. To je žalitev tudi za vse tiste, ki so si prizadevali za slovensko univerzo. In spoštovana gospa ministrica, prosim, ne bodite ponovno žrtev tistih, ki postavljajo ekonomske interese na prvo mesto. In spoštovani kolegi poslanci in poslanke, ne bodimo mi grobarji slovenščine.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Nepovezanih poslancev, zanj dr. Mirjam Bon Klanjšček.

DR. MIRJAM BON KLANJŠČEK (PS NP): Hvala lepa. Spoštovani, Zakon o visokem šolstvu, ki ga imamo danes na poslanskih klopih je brez dvoma eden izmed ključnih zakonov za izdajanje pomembnega dela slovenskega izobraževalnega sistema. Glede na to kakšen odstotek mladih, včasih pa tudi nas nekoliko starejših se odloči za visokošolsko izobraževanje je to zakon, ki

pomembno vpliva na del življenja zelo velike generacije. Nameniti mu moramo veliko pozornosti in ga spreminjati premišljeno in temeljito. Parcialne rešitve, za katere se zdi, da ne bodo imele velikega vpliva,

15. TRAK (VI) 11.10

(nadaljevanje) lahko namreč spremenijo izobraževalno okolje do te mere, da nanj ne bomo več mogli biti ponosni. V Poslanski skupini Nepovezanih poslancev menimo, da novela zakona o visokem šolstvu prinaša nekaj dobrih rešitev, ki predstavljajo korak naprej na področju visokošolskega izobraževanja. Ministrstvo je pripravilo novelo, ki odpravlja neskladnost z Ustavo glede financiranja visokega šolstva in videli bomo ali bo v praksi pomenilo, da smo našli način za stabilno in dolgoročno financiranje univerz. Na žalost pa vsebuje tudi nekaj določb s katerimi se ne moremo sprijazniti. Še bolj pomembno pa je, da dokaj obsežna novela ne naslavlja nekaterih odprtih vprašanj, ki bi jih po našem mnenju morala. Med temi zadnjimi je ostalo odprto vprašanje glede opredelitve obsega in vsebine javne službe v visokem šolstvu. Kljub temu, da je ministrstvo že v uvodu novele zapisalo, da se bodo teh sprememb lotili leta 2017 se v Poslanski skupini Nepovezanih poslancev sprašujemo zakaj niso izkoristili priložnosti že sedaj. K temu Vlado zavezuje odločba Ustavnega sodišča in bojimo se, da bo tudi tokrat podobno kot pri noveli zakona o financiranju vzgoje in izobraževanja. Opredelitev obsega in vsebine javne službe je neločljivo povezana s financiranjem, zato je to zelo kislo jabolko, vendar pa bo vanj zagotovo potrebno ugrizniti.

Skoraj vsi poslanci, ki so predstavljali stališča poslanskih skupin pred menoj so opozorili tudi na vidik slovenščine oziroma učnega jezika. V poslanski skupini smo dobili tudi številna pisma. V javnosti je bilo slišati veliko mnenj in predvsem kritik na račun izvajanja celotnih študijskih programov v tujem jeziku. Tudi v Poslanski skupini Nepovezanih poslancev se strinjamo, da si slovenske univerze ne bi smele zapirati vrat pred svetom, konec koncev znanost in raziskave ne bi smele poznati državnih meja. Vendar pa v želji po čim večji mednarodni odprtosti ne smemo pozabiti na študente, ki jim je prvenstveno namenjeno slovensko visokošolsko izobraževanje. To so ne glede na to kaj bi si kdo želel še vedno v največji meri slovenski študentje. In če bomo programe prilagajali tujcem moramo poskrbeti, da bodo vsebine dostopne tudi tistim, ki bi si po istih programih želeli študirati v slovenščini. Ne more nam biti v ponos, da nekateri študentje po zaključku študija ne obvladajo niti enega tujega jezika, čeprav jim je izobraževalni sistem dal možnost, da ga osvojijo. Ne bi pa bilo prav, da študentje sploh na bi imeli možnosti izbrati učenja določenih programov v slovenskem jeziku. V Poslanski skupini Nepovezanih poslancev še nismo pozabili prahu, ki se je dvignil ob aferah z dodatki za stalno pripravljenost in s honorarji visokošolskih učiteljev. Zato bi pričakovali, da na to niso pozabili tudi na Vladi in da bodo v Državni zbor poslali predlog novele, ki bi prinesla primerne rešitve in odgovore na še vedno odprta vprašanja. Ker temu ni tako novele v Poslanski skupini Nepovezanih poslancev ne moremo podpreti. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Končali smo s predstavitevijo poslanskih skupin.

Sledi splošna razprava poslank in poslancev o predlogu zakona. Besedo ima gospod Jan Škoberne, pripravita naj se gospa Ljudmila Novak in gospa Irena Kotnik.

JAN ŠKOBERNE (PS SD): Spoštovani gospod predsednik, spoštovana ministrica z ekipo, kolegice in kolegi. Slovenski visokošolski prostor predstavlja pravzaprav enega izmed ključnih stebrov narodne samobitnosti in razvojne perspektive naše države in skupnosti. Zato je izjemno pomembno, da se vsakršne spremembe lotevamo s pomembnim preudarkom, predvsem pa z ustrezno mero racionalnosti in razumevanjem tudi globalnih okoliščin, ki posege v tovrstni prostor narekujejo. Verjetno ni nikogar, ki se ne bi strinjal, da ta naš prostor potrebuje posodobitev, osvežitev in ta tudi zaradi tega, ker je številnost deležnikov in zahtevnost normativne ureditve tega področja pomenila tudi to, da že pet let zamujamo z najnujnejšim, kar je naročilo Ustavno sodišče, kaj

16. TRAK: (KO) – 11.15

(nadaljevanje) šele z vsem ostalim, kar zraven pade, je potrebno razumeti tudi pripravljavce zakona, ministrstvo, da so v logiki priprave se odločili za varnejšo pot, morda tudi bolj oportuno, pa vendar tisto, ki lahko zakon o visokem šolstvu vsaj v najnujnejšem delu parlamentarnega postopka pripelje tudi do konca. Ali bomo s tem zakonom uspeli rešiti dokončno vprašanje internacionalizacije, kakovosti, razmerij med visokošolskimi zavodi, vprašanja inflacije zasebnih visokošolskih zavodov dvomljive kvalitete, ne govorim o vseh, govorim o tistih z dvomljivo. Ne vem, v nekaterih segmentih

ja, v nekaterih ne. Vendar je pomembno, da ob vseh, tudi kritikah, ki jih upravičeno naslavljamo na ta zakon, hkrati tudi jasno povemo, da bo po letih nestabilnosti pa tudi, tu si drznem izreči tezo, pravzaprav fevdalnih in vrličarskih pričkanj znotraj visokošolske skupnosti, zakon omogočil nekaj miru in nekaj stabilnosti za to, da bo mogoče nasloviti tudi vsebinska vprašanja, ki jih celostno urejanje visokošolskega polja zahteva. Tega seveda ni mogoče storiti brez ustreznih dopolnitev in popravkov v drugi obravnavi zakona, verjamem namreč, da bo v prvi sprejet, slednji se seveda tičejo ustrežnejše definicije, ki je vezana na rabo in zaščito, pa tudi razvoj slovenskega jezika in seveda javne službe, ki je, vsaj kar se tiče ustavne odločbe, ključna ali pa celo najpomembnejša z vidika socialnih demokratov. Nasloviti pa bo treba v naslednji fazi tudi ostala ključna vprašanja, kot je vprašanje kaj pravzaprav želimo z diseminacijo znanja, kako želimo povezati raziskovalno sfero z gospodarskim potencialom, ki ga univerzitetno raziskovanje ima. To seveda lahko naredimo na dva način, skozi znanje študentk in študentov, ki se zaposlijo v gospodarstvu v javnem sektorju in pač kjerkoli že, uporabljajo in aplicirajo svoja znanja na trgu ali pa v javnem sektorju in pa skozi to, kar se nam danes dogaja v sivi coni in popolnoma neregulirano, t.i. spin offe, neposredne gospodarske podjeme, ki izhajajo iz rezultatov univerzitetnega raziskovalnega dela. To je področje, ki ga je treba podpreti, hkrati pa zagotoviti, da bo od gospodarskih aplikacij nekaj imela tudi javna infrastruktura, ki bo skozi dodano vrednost, ki je preko tega ustvarjena, lahko nadalje krepila, tukaj je pomemben poudarek, predvsem bazična znanja, ki se mi zdi, da so v javni percepciji zapostavljena. Ker, ko si bomo vzeli pravico in dolžnost financirati in zagotavljati visok standard bazičnega raziskovanja, in tudi vloge univerze pri tem, bomo izgubili tudi njen aplikativni potencial in s tem možnost za zagotavljanje ustrezne dodane vrednosti. Kljub temu, da gre za izjemno obsežno materijo, jo v pomembnem delu ureja tudi ta ZVIS. Če rečem samo, kar se tiče kvalitete, kar se tiče internacionalizacije in tistega, kar ni nepomembno, pa je bilo preslišano. In to je nastavek za sistemsko urejanje tretje stopnje izobraževanja, doktorskega študija in s tem tudi umestitve naših univerz in študentov v evropski prostor, konkurenčno, morda celo s kančkom prednosti pred ostalimi. In ko govorimo o internacionalizaciji je bilo v predstavitev poslanskih skupin med drugim izpostavljeno tudi to, da je vprašanje, kdo bo hodil k nam študirati. Tisti z vzhoda ali zahoda, da bi morda raje imeli koga iz zahoda, kot tiste iz vzhoda. Sam bi si želel, da bi japonski, avstralski, novozelandski študentje študirali tudi pri nas, in tudi študirajo, ker prepoznajo kvaliteto, kakor tudi tisti, ki pri nas študirajo in prihajajo iz zahoda, denimo iz Združenih držav, ni jih malo. Kvečjemu je ključno vprašanje, zakaj v svoji polnosti niso izkoriščeni programi Erasmus

17. TRAK: (DAG) – 11.20

(nadaljevanje) in še česa, kar je na razpolago slovenskim študentkam in študentom, kar kaže na to, da internacionalizaciji kot taki, pa je danes ključna, še vedno ne dajemo dovolj poudarka. In v tem zakonu so nastavki za to. Tisto, kar je predvsem pomembno, torej je, da na nek način ob vseh razpravah, deležniških, jasno povemo, da je treba prekiniti tudi s fevdalizacijo znotraj visokošolskega sistema, da je treba narediti korak naprej v zdravi konkurenčnosti, ampak konkurenčnosti na bazi kvalitete, na bazi ustrezne raziskovalne podpore in, jasno, razumevanja, da sta pedagoški proces in raziskovalni proces neobhodno povezana. In srčno upam, da bo tudi možnost institucionalne akreditacije doprinesla k temu, da bo slovenski univerzitetni prostor kvalitetnejši, tudi iz tega naslova, da bo manj obremenjen z birokracijo in da se bo lažje prilagajal sodobnim trendom. Dve stvari, ki nam po prvi obravnavi ostajata, sta vprašanje javne službe in vprašanje slovenskega jezika. To je neobhodno potrebno nasloviti, ampak to je nekaj, čemur je parlamentarna obravnava tudi namenjena.

Dovolite mi, da za zaključek rečem še stavek o tem, kar pa se mi zdi, da je bilo sploh spregledano. Ta novela ZVIS med drugim nadgrajuje tudi skrb za zdravstveno varnost študentk in študentov. To je nekaj, kar je bilo v preteklih letih v celoti pozabljeno. Ta novela ZVIS polnopravno vključuje v akademske zборе študentke in študente. Omogoča realno izvajanje avtonomije univerze v njeni polni demokratični kapaciteti. Seveda, vsega zakon ne bo naredil, predvsem bodo morali korak naprej narediti vsi deležniki in predvsem bo marsikdo v našem visokošolskem in univerzitetnem prostoru - podobno kot je bilo pri Luki Koper – moral za trenutek vdihniti, odložiti svoj lastni interes in pomisliti na to, kaj je interes države, kaj je interes univerze in kaj je njegova ali pa naša dolžnost v smislu dolgoročnega razvoja države. In to lahko naredimo, ob vsem, kar imamo, predvsem v Državnem zboru, s tem da racionalno pogledamo, kaj je na mizi, kaj je treba spremeniti, in da ne dovolimo tega, da bi zaradi parcialnih interesov ne prišlo do uskladitve dveh ključnih vprašanj in da bi jeseni ponovno prinesli vprašanje otvoritve priprave popolnoma novega zakona, ob tem da imamo vse, kar je tudi v tem dobrega, nerešeno. Ker slovenski visokošolski prostor, če kaj, potrebuje posodobitev, ker inflacija nekvalitetnih programov, ki se podvajajo, potrojujejo, početvorjajo, nam

govori to, da uporabniki, torej študentje, raziskovalci, s trenutnim stanjem ne morejo biti zadovoljni in niso. In včasih je tudi postopnost sprejemanja ukrepov in odločitev pravi način, da se do končnega cilja pride, kot že rečeno, tudi z nujnimi popravki, ki se tičejo javne službe in slovenskega jezika, v okviru drugega branja. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospa Ljudmila Novak. Pripravita naj se gospa Irena Kotnik in gospa Marija Bačič.

LJUDMILA NOVAK (PS NSi): Spoštovana gospa ministrica, ne dvomim v dobre namene, ki ste jih izrazili s tem zakonom, in tudi vem, da so v njem dobre rešitve. Ponovno se bom pa ustavila pri problemu jezika, ki me pa res skrbi in tudi muči. Pa ne, da se jaz bojim tujih jezikov, sama sem polovico predavanj morala poslušati v tujem jeziku, ker sem pač nemški jezik študirala, vendar moji profesorji, predavatelji so bili za to visoko usposobljeni, ali je bila prav nemščina njihov materni jezik ali pa so imeli visoko znanje tega tujega jezika, v katerem so predavali. Vsi pa vemo, da vsi strokovnjaki, vsi predavatelji na visokošolskih ustanovah niso tako usposobljeni v nekem tujem jeziku, da bi lahko suvereno predavali, da bi bilo njihovo znanje res tako popolno. Po drugi strani pa, zakaj pa bi

18. TRAK: (PK) – 11.25

(nadaljevanje) slovenskim študentom morali predavati v tujih jezikih. Zakaj pa bi? Ali je res to takšen doprinos znanja ali kvalitete, če pridejo tuji študente, ki prav tako po navadi angleščina ni njihov materni jezik ali res prinesejo toliko znanja da moramo zato riskirati naš materni jezik? Veste, ko smo govorili o kvotah slovenske glasbe v naših medijih smo, ste bili nekateri zelo zavzeti zato, da mora biti več slovenske glasbe, tudi jaz si to želim. Pa je tisti zakon neprimerno manj pomemben kot je pa ta zakon, ki je pa lahko tudi usoden. Če se spomnimo, vsaka odvisnost se začne z majhnimi količinami od alkohola, mamil ali česar koli drugega in se to povečuje. In glede na to da tudi naša ekonomska oziroma naša akademska sfera ni imuna za materialne koristi, se opravičujem vsem tistim, ki pošteno delajo pa so premalo plačani, potem vemo kam lahko vse to pripelje. In ker se današnji svet tako hitro vrti, toliko novih znanj, toliko novih izrazov moramo tudi mi temu zelo hitro slediti. In če bomo na akademski ravni zanemarjali razvoj jezika se bo to poznalo na vseh ravneh. To se bodo potem prinesle zahteve po več tujega jezika v srednjih šolah... Pa nimam nič proti, da naši dijaki, da znamo boljše tuje jezike, tudi jaz se jih rada učim, hvala bogu jih nekaj znam pa vedno premalo ker to nam daje večjo moč, smo bolj kompetentni, imamo več možnosti, to zagotovo. Vendarle, to se lahko prenese na vse ravni potem, do tega trenutka, ko bomo rekli, saj slovenščine ne potrebujemo, ne potrebujemo slovenskih pisateljev naj kar pišejo v angleščini ali kakem drugem jeziku, ker bodo lažje prodali svoje knjige. Morajo se učiti naši študentje tudi tujih jezikov izrazoslovja za njihovo področje saj tudi literaturo večkrat študirajo v tujih jezikih. Seveda, sem pa proti temu, da se povečuje število predavanj oziroma da nimamo enakih programov v slovenščini in s tem dajemo možnost študentom, da poslušajo predavanje v svojem jeziku. Pazimo na to in res ne bodimo grobarji slovenščine.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospa Irena Kotnik, pripravita naj se gospa Marija Bačič in gospa Vesna Vervega.

IRENA KOTNIK (PS SMC): Spoštovani predsednik, spoštovana ministrica s sodelavci, spoštovane kolegice in kolegi.

Pogovarjamo se o Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o visokem šolstvu in pred nami je nova novela zakona. Ne bom naštevala vse vsebine, ker je kar nekaj vsebin, ki so zelo koristne oziroma bom rekla, ki so ključne za oblikovanje visokošolskega sistema kot ga določa tudi Nacionalni program visokega šolstva za leti 2011–2020.

Novela pa govori tudi o spremembi 8. člena zakona, ki se dotika rabe jezika v našem šolskem sistemu. 11. člen Ustave Republike Slovenije nam pravi, da je uradni jezik v Sloveniji slovenščina in to je eno varovalo slovenskemu jeziku. Kljub temu varovalu pa menim, da je potrebno postaviti natančne pogoje za izvajanje vsebinsko in pa formalno primerljivih študijskih programov kot tudi jasno opredelitve izvajanja študijskih programov. Mislim, da so preohlapni pogoji za določitev števila tujih študentov. Kaj naj bi to v praksi pomenilo? Predlog vključuje predavanje v tujem jeziku, če je v program vpisano večje število tujih študentov. Število ni opredeljeno.

Ali to pomeni, da 3, 4 študentje pomenijo že večje število in bi slovenski profesor v temu primeru 20, 30 slovenskimi študentom predaval v angleščini. Predlog je, da bi se lahko predavalo v tujem jeziku,

če se deli študijskih programov na visokošolskem zavodu izvajajo tudi v slovenskem jeziku. Ali bi to v praksi pomenilo, da bi profesor, ki ima 45 ur predavanj imel 5 ur predavanj v slovenščini kot del študijskega programa, preostalih 40 pa v tujem jeziku?

Prav tako je potrebno opredeliti, kaj spremembe tega člena pomenijo finančno za državo in univerzo.

19. TRAK: (SB) – 11.30

(nadaljevanje) Naš visokošolski sistem je v evropskem vrhu po obsegu socialnih pravic, redni študij je brezplačen. Kaj bi se zgodilo, če bi številna vpisna mesta na redni študij zasedli kandidati iz drugih držav? Prav tako se postavlja vprašanje kaj pomeni, če obvezni obseg izvajana vzgojno-izobraževalnega procesa v slovenskem jeziku v celoti prepustimo univerzam in pa kakovostni vidik izvajanja vzgojno-izobraževalnega procesa, z vidika znanja angleščine, profesorjev, maturantov in pa tujih študentov. Glede na vse te nejasnosti je nujno nadaljnje sodelovanje in pa usklajevanje med ministrstvom in med vsemi deležniki. Da se kljub členu 11 Ustave Republike Slovenije še dodatno zavaruje dodatni jezik. Slovenščina se je skozi zgodovino izkazala kot uspešen in trdoživ jezik na katerega smo lahko upravičeno ponosni. K temu so veliko doprinesli tudi veliki Slovenci, ki so s svojim znanjem, svojo sposobnostjo, svojo karizmo, osebnostjo, pa naj si bo to na kulturnem področju, na umetniškem področju ali pa na znanstvenem ponosli svoj glas v svet tako da je bila Slovenija prepoznavna in je še prepoznavna v svetu. Vendar pri tem so bili ponosni na svoje korenine, bili so ponosni na svojo tradicijo in so bil tudi ponovni Slovenci. Danes je slovenski jezik eden uradnih jezikov Evropske unije in ima edinstven položaj med jeziki v vsej svoji zgodovini. Prav zato je pomembno, da dobro premislimo kaj sprememba 8. člena pomeni za državljane, za študente naj si bo tuje ali naše predvsem pa za prihodnost Slovenije. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospa Marija Bačič, privita naj se gospa Vesna Vervega in ministrica.

MARIJA BAČIČ (PS SD): Hvala za besedo, gospod predsednik. Spoštovana gospa ministrica z ekipo, kolegice in kolegi lepo pozdravljeni!

V svoji razpravi se bom posvetila 1. členu Novele, ki govori o spremembah 8. člena aktualnega zakona o visokem šolstvu, to je učni jezik. Če se vrnem malo v zgodovino naj spomnim, da je 3 decembra 1919 leta imel prvo predavanje na tedaj novoustanovljeni Univerzi v Ljubljani Fran Ramovš, jezikoslovec, narečjeslovec in imenoslovec. Na prvem predavanju na ljubljanski univerzi je Ramovš govoril o zgodovinski slovnici slovenskega jezika. Ta dan danes še vedno naša univerza praznuje kot svoj praznik. To govorim predvsem zato, ker želim poudariti kako zelo pomemben je slovenski jezik ne le za univerzo, ampak za slovenski narod. Res je, da ohranjanje in neprestano bogatenje slovenskega jezika zahteva tudi znanje drugih jezikov še posebno njihovih strokovnih izrazov. Ne smemo pa dovoliti, da programi za tuje študente nadomestijo programe za slovenske študente. Pomanjkanje skrbi za slovenski jezik je stvar, ki me je najbolj zmotila pri predlagani noveli Zakona o visokem šolstvu, žal ali bolje rečeno pa nisem edina. Na zadnje, ko sem preverila je že več kot 8500 ljudi podpisalo spletno peticijo s pomenljivim naslovom "Za vsestranski razvoj slovenskega jezika". Zato mi dovolite, da preberem naslednjo izjavo slavističnega društva Slovenije, ker se mi zdi prav, da se v celoti sliši v tej dvorani. Citiram: "Vsi, ki nam je mar za boljši in hitrejši razvoj slovenščine na vseh področjih, protestiramo proti očitnemu zapostavljanju lastnega jezika v visokem šolstvu. Ugotavljamo, da v smer slabšanja položaja slovenščine kot učnega jezika vodijo tudi predlogi noveliranja zakona o visokem šolstvu. Dvoumnosti glede opredelitve jezikovnega izvajanja nekaterih študijskih programov in predlagane razširjene možnosti za izvajanje študijskih programov v tujem jeziku brez natančnih pogojev in zagotovil za izvajanje vsebinsko in formalno primerljivih

20. TRAK: (AD) – 11.35

(nadaljevanje) študijskih programov v slovenščini pomenijo krnjenje strokovnih vsebin v slovenščini in s tem onemogočajo njihove dostopnosti slovenščini sploh. Ob sprejemanju predloga o spremembah in dopolnitvah Zakona o visokem šolstvu opozarjamo, da člani, ki obravnavajo učni jezik zanemarjajo nujnost kontinuiranega razvijanja več funkcij slovenščine, ki pa je osnovni pogoj za njen nemoten nadaljnji celovit razvoj." Konec citata. Spoštovani, prepričana sem, da mora biti skrb za slovenski jezik ena glavnih prioritet, ne samo Ministrstva za izobraževanje, za kulturo ali kakega drugega. Skrb za slovenski jezik mora biti namreč naša skupna naloga in obveznost, če

želimo v tem globaliziranem svetu, kot narod stati in obstati, če si lahko sposodim besedno zvezo, ki jo je v prvi slovenski knjigi leta 1550 zapisal Primož Trubar. Zato iskreno upam in verjamem, da bo pristojno ministrstvo našlo skupni jezik s strokovno javnostjo in v noveli Zakona o visokem šolstvu ustrezno zaščitilo slovenski jezik ter zagotovilo vsestranski njegov razvoj. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Vesna Vervega, pripravita naj se gospa ministrica in dr. Dragan Matić.

VESNA VERVEGA (PS SMC): Hvala lepa gospod predsednik. Spoštovana ministrica, ostali prisotni. Novela Zakona o visokem šolstvu tokrat naslavlja, bom kar uporabila izraz – nekaj akutnih vprašanj, predvsem iz visokošolskega prostora. In med temi so nedvomno na prvem mestu vzpostavitev predvidljivega in stabilnega sistema financiranja, potem drugo vprašanje odprtost sistema v mednarodno okolje oziroma internacionalizacija, potem prehod v institucionalno akreditacijo in seveda zelo pomembno področje demokratizacije oziroma urejanje pravic študentov. Naj se ustavim na kratko na akreditaciji. Glede na nacionalni program za visoko šolstvo 2011-2020 je potrebno okrepiti kakovost na institucionalni ravni in povečati odgovornost visokošolskih zavodov za spremembe študijskih programov. Kako je to opredeljeno v trenutno veljavnem zakonu? Visokošolski zavodi izpolnijo pogoje za izvajanje svoje dejavnosti s prvo akreditacijo ob ustanovitvi in akreditacijo študijskih programov, ki se mora podaljševati vsakih 7 let. Seveda se poleg tega izvajajo še zunanje akreditacije. Kaj pa prinaša konkretna sprememba? Torej po spremembi se izvede prva akreditacija visokošolskega zavoda v ustanavljanju, ki se mora potrjevati vsakih 5 let, ne bo pa potrebna akreditacija študijskega programa, seveda razen prve. Tako bodo visokošolski zavodi sami spreminjali obvezne sestavine študijskih programov, seveda po evropskih standardih in smernicah za zagotavljanje kakovosti. Seveda je pa največ polemike v javnosti kot smo že slišali povzročila sprememba 8. člena, ki naslavlja učni jezik. Jaz bi rada samo, bi rekla kot nekako osnovo za nadaljnjo razpravo citirala ta del oziroma nekaj pomembnih odstavkov iz tega 8. člena. Prvi člen pravi učni jezik je slovenski. Potem nadalje visokošolski zavodi lahko v tujem jeziku izvajajo študijske programe, če se primerljivi študijski programi na visokošolskem zavodu izvajajo tudi v slovenskem jeziku. Torej v nadaljnji razpravi, kot smo že slišali, bo verjetno potrebno ta pojem, izraz, besedico

21. TRAK: (KO) – 11.40

(nadaljevanje) "primerljivi", natančneje definirati. In to je to, bi rekla kamen spotike, to povzroča toliko polemik in sem tudi sama na stališču, da ga je treba definirati, natančneje definirati.

Naslov enega od člankov, ki smo jih prebrali v zvezi s to novelo o visokem šolstvu, se je glasil: Ali slovenska univerza pokleka pred angleščino? Moje mnenje je, da ne.

Dovolite, da omenim, kar je bilo tudi že omenjeno, pa bom vseeno malce ponovila in dopolnila, katere zakonske podlage že imamo v slovenskem prostoru, ki ščitijo slovenski jezik. 11. člen Ustave Republike Slovenije, zakon o javni rabi slovenščine, 12. in 13. člen, resolucija o nacionalnem programu za jezikovno politiko 2014-2018, resolucija o nacionalnem programu visokega šolstva, poglavje internacionalizacija. Naj omenim še nekaj dejstev, od 900 akreditiranih študijskih programov v Sloveniji, se jih samo 18 v celoti izvaja v tujem jeziku, 3 do 6 % vseh študentov v Sloveniji ima stalno prebivališče v tujini, Slovenija ima najnižji delež tujih študentov v Evropi med manjšimi državami. Na treh univerzah, Ljubljana, Maribor in Primorske univerze, jih od vpisanih študentov približno 3,5 % posluša v celoti ali delno predavanja v tujem jeziku, jeziku kamor niso šteti programi za učenje tujih jezikov. Naj pa jasno izrazim svoje stališče, da nikakor ne mislim, da je uporaba, hkratna uporaba slovenskega jezika in tujega jezika izključujoča. Zato je pomembno, da se ukvarjamo veliko bolj z vprašanjem, ali je možna internacionalizacija ob ohranitvi in razvoju slovenščine kot strokovnega in znanstvenega jezika, ker ali nam to ponuja ta novela zakona. Vsekakor se nam je večjezičnost že zgodila, od vrtca pa vse do konca srednje šole skrbimo in uvajamo, tako tuje jezike, zgodnje učenje tujega jezika v osnovni šoli, potem učenje dveh tujih jezikov v srednji šoli. Torej, s tem pravzaprav nimamo nobenih težav. Na visokošolski ravni pa se pojavljajo.

Rada bi zaključila s citatom odprtega pisma znanstvenih svetov Kemijskega inštituta in Nacionalnega inštituta za biologijo. Pravi tako, da slovenščina se je skozi zgodovino večinoma v precej težjih razmerah izkazala kot zelo uspešen in trdoživ jezik, na katerega smo lahko upravičeno ponosni. Njegovega nadaljnega razvoja ne bomo zagotovili tako, da se bomo od sveta izolirali, ampak se z njim še bolj povezali. Slovenija in slovenščina potrebujeta več samozavesti, več odprtosti in strpnosti do drugih in drugačnega ter nenazadnje več prizadevanja za odličnost vseh na

teh področjih.
Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima ministrica za izobraževanje, znanost, in šport dr. Maja Makovec Brenčič, pripravita naj se dr. Dragan Matić in gospod Saša Tabaković.

DR. MAJA MAKOVEC BRENČIČ: Hvala, predsedujoči. Spoštovane in spoštovani. Nekaj pojasnil glede predlaganega člena učnega jezika. Najprej in znova naj poudarim, učni jezik v visokošolskih študijskih programih je in bo in ostaja slovenski jezik. In to je prva prioriteta, ne le samobitnosti, ampak tudi rabe, ohranjanja in razvoja slovenskega jezika. Namen tega člena je bil v resnici samo mnogo bolje opredeliti pod katerimi izjemami pa je dopustno, da se deli programa ali celi programi oziroma ob ustreznih pogojih vključevanja tujih visokošolskih profesorjev, raziskovalcev oziroma študentov, pa ti programi

22. TRAK: (DAG) – 11.45

(nadaljevanje) vendarle lahko, ne nujno, lahko izvajajo v tujem jeziku, kateremkoli tujem jeziku. Zakaj smo to zapisali – zato, da ne bi prišlo do kakršnihkoli nerazumevanj, kaj so pravzaprav ti predpogoji. Vendar pa, da bi še bolj jasno in še bolj pojasnjevalno opredelili te možne izjeme, pa smo se z Ministrstvom za kulturo zavezali, tudi že v predlaganem členu, v okviru pravilnika, da to tudi na izvedbeno-operativni ravni mnogo bolje in jasneje opredelimo, torej tako, kot je potem to v nadaljevanju zaveza izvajanja v visokošolskih institucijah. Zato bi morda opozorila predvsem na način izvajanja, ki je tu ključen. V tem trenutku se preko 900 akreditiranih programov izvaja v slovenskem jeziku, torej tisti, ki so v visokošolski dejavnosti v tem trenutku v teku izvajanja. 18 je takšnih, ki se v delu ali v celoti izvajajo v tujem jeziku, ne samo angleškem, tudi v drugih. To predstavlja v resnici samo delček, zelo majhen delček ponudbe programov v tujih jezikih. Tisto, kar je tudi pomembno, je, da je v tem trenutku več študentov slovenskega jezika ali tistih, ki obiskujejo slovenski jezik na tujih univerzah, preko 60 univerz na svetu namreč spodbujamo, da tudi poučujejo bodisi v obveznih, izbirnih, fakultativnih oblikah slovenski jezik. V tem trenutku je takšnih 2.700 in mi bomo te lektorate tudi naprej spodbujali, prav zato, da to zavest slovenskega jezika krepimo naprej ali da tisti, ki si želijo vstopati v naš prostor, že opolnomočimo z znanjem, vedenjem o slovenskem jeziku in kulturi slovenstva. Manj pa je v tem trenutku s stalnim prebivališčem v Sloveniji tujih študentov, teh je 2.300 po trenutnih podatkih. Prihajajo iz zelo različnih držav. Vseh tujih študentov, tistih, ki pridejo začasno, in tistih, ki so s stalnim prebivališčem, vsi ti prihajajo trenutno iz 93 držav sveta, torej niso samo iz nekih predelov, so zelo različni tako v smislu kulturnih privzemanj kot namenov, motivov, ali želijo tu bivati krajši čas, daljši čas, katere dele programov želijo poslušati, ne le v Erasmus okvirih.

Kaj želim še dodati – da skrb za rabo slovenskega strokovnega in znanstvenega jezika poteka kontinuirano, in to je ena od temeljnih nalog, ki jih ima tudi univerza oziroma vsi visokošolski zavodi. Naj navedem podatke, da z vidika znanstvenih monografij število podpor tistim, ki so v slovenskem jeziku, raste, to govorim za obdobje 2013-2015. Prav tako je višina teh sredstev stabilna, mi pa dodajamo še za posamezne dodatne oblike, ki jih predlagajo institucije, lahko tudi še dodatne raziskovalne vire, še posebej, če gre za nacionalno samobitne dejavnosti, torej tista področja, ki so ključna za ohranjanje nacionalnega videnja, bodisi kulturnega bodisi zgodovinskega bodisi kakršnegakoli drugega, tudi etničnega pogleda. To so posebne študijske dejavnosti, ki v resnici zahtevajo in morajo imeti posebno podporo, bodisi skozi raziskovalno agencijo bodisi skozi druge visokošolske institucije. Hkrati rastejo tudi objave slovenskih raziskovalcev. Če govorimo o strokovnih objavah, so te v pretežni meri v slovenskem jeziku, več pa je tujih znanstvenih objav, seveda v tujih jezikih, ker gre tu tudi za izpolnjevanje habilitacijskih pogojev oziroma umeščanje posameznika v visokošolski prostor. Zakaj malce več ilustriram tudi s podatki – zato, da vemo, da raba tujega jezika v visokošolskem izobraževanju, seveda v povezavi z znanstveno-raziskovalnim prostorom, že obstaja, je prisotna tudi iz razloga odpiranja v svet in primerljivosti. Na drugi strani pa želimo krepiti in ohranjati strokovnost, predvsem pa razvoj tudi znanstvenih kohort v slovenskem jeziku. In z vsemi temi oblikami, tudi terminološkimi slovarji, ki jih sofinanciramo skozi raziskovalno dejavnost, tudi z različnimi oblikami dela Centra za slovenski jezik kot drugi tuji jezik, so to ključne aktivnosti, ki pomenijo skrb za razvoj, rabo in

23. TRAK (VI) 11.50

(nadaljevanje) seveda tudi nadgrajevanje slovenskega jezika v strokovnem znanstvenem področju.

Vendar pa naša zaveza je, tako kot je bilo slišano že z vaše razprave in kot smo se tudi že pogovarjali s tistimi deležniki, ki so opozorili na rabo in ohranjanje slovenskega jezika, da s pomočjo tega instrumenta pravilnika in jasnimi zavezami na kakšen način ohranimo, razvijamo in utemeljujemo strokovnost in znanstvenost slovenskega jezika to zavedemo v navedenem pravilniku. V kolikor bo potrebno še jasneje tudi v dodatnih alinejah samega zakona. Hkrati pa bi želeli odpirati prostor tistim, ki si želijo pridobiti kompetence za njihov karierni razvoj tudi v drugih prostorih, tako kot to počnejo seveda tudi drugi visokošolski svetovi okoli nas. Naj povem, da dve tretjini članic EUA, to je visokošolsko združenje celotnega evropskega prostora celo prepušča izbor in uporabo jezika samim institucijam. Mi menimo, da temu ni prav, zato smo tudi predlagali jasnejša pravila uporabe kdaj pa lahko pod temi izjemami oziroma pogoji, ki jih izpolnjujejo, ponujajo dele programov ali celotne programe v tujem jeziku. Zato so zagotovo potrebne kompetence predavateljev, pa tudi študentov. In zato bomo tudi na celotni vertikali ne le ohranjali skrb za slovenski jezik, ta je prva in prvobitna, ampak tudi za dvigovanje kompetenc rabe tujih jezikov, kar smo tudi že predlagali na nivojih seveda izobrazbe in pridobivanje izobrazbe, bodisi na srednješolskem nivoju, osnovnošolskem nivoju oziroma tudi v tako imenovanih obštudijskih oziroma fakultativnih dejavnosti posameznikov mladih otrok. Morda toliko v pojasnitev in zagotovo v zavezo, da glede na celotno diskusijo in diskurs pravzaprav tudi ob tem, kako s slovenskim jezikom naprej. Ni strahu, da bi sedaj preplavili univerze s tujejezičnimi programi. To ne sme biti, niti ne bo, kajti potrebno je zagotoviti najprej ohranjanje, dobro rabo, kakovostno slovenskega jezika, kar pa mislim, da ni samo domena visokošolske dejavnosti. Nasprotno, to je domena ne le celotne izobraževalne vertikale, ampak kar nas vseh, kot dela splošne javnosti in seveda vseh Slovencev in Slovenek. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima dr. Dragan Matić, pripravita naj se gospod Saša Tabaković in mag. Julijana Bizjak Mlakar.

DR. DRAGAN MATIĆ (PS SMC): Spoštovani predsednik, spoštovana ministrica, državni sekretar, drage kolegice in kolegi. Za razliko od nekaterih predhodnikov, ki so bili precej kritični do novele, ki jo danes obravnavamo, bi se na začetku zahvalil ministrici in njeni ekipi oziroma izrekel priznanje. Prav tako tudi delovni skupini, ki je delala na pripravi te novele oziroma kot razumem naprej dela tudi na pripravi zakona o raziskovalni in razvojni dejavnosti. Mislim, da se veliko premalo upošteva dejansko stanje, v katerem se nahajamo na tem področju. Dejansko stanje je pa tako, da imamo zakon iz leta 1993, ki ni doživel nekih bistvenih sprememb, razen kozmetičnih, vse do danes. Da imamo odločbo Ustavnega sodišča iz leta 2011, ki ugotavlja, da je pravzaprav financiranje na področju visokega šolstva zelo pomanjkljivo oziroma da je praktično prazno. In dejstvo je, da od te odločbe Ustavnega sodišča v petih letih ni bil storjen noben korak v smeri razreševanja teh zagat, s katerimi se področje visokega šolstva sooča.

Nasprotniki oziroma kritiki novele, zlasti vztrajno izpostavljajo, da novela ne definira obsega javne službe. Mislim, da je ta kritika precej neutemeljena, ker je bila izpostavljena potrebnost po postopnosti reševanja te problematike. In v tem smislu bi se tudi strinjal s poslancem Škobernetom, da je neka problematika, ki je toliko časa nerešena, da jo je verjetno smotrno reševati postopoma v več fazah.

Z novelo, ki jo obravnavamo bo namreč

24. TRAK: (NB) – 11.55

(nadaljevanje) postavljen soliden temelj v obliki stabilnega in predvidljivega modela financiranja, določeni bodo pogoji in merila za pridobivanje javnih sredstev za študijsko dejavnost in potem bo na tej podlagi lažje zgraditi celovit zakon, ki se že pripravlja, kot že rečeno, Zakon o raziskovalni in razvojni dejavnosti. Brez te uskladitve med izobraževalnim in raziskovalnim področjem bi verjetno spet dobili nek model, ki bi bil pomanjkljiv. Če govorimo o uporabi tujega učnega jezika v visokošolskem prostoru se mi zdi nenavadno, da poizkus ministrstva, da bi neurejeno področje kjer je dejansko prihajalo sedaj do tega, da so bili pristopi pri izvajanju programov v tujem jeziku prepuščeni posameznim visokošolskim zavodom, to se pravi, da je razumljena ta novela kot rešitev v premajhni meri kot neka pozitivna rešitev, ampak da se dojema kot napad na bit slovenstva oziroma spodkupavanje narodne identitete in je pričakana na nož tako v tej dvorani kot tudi v širši javnosti. Dejstvo je, da sedaj veljavni zakon je povsem ohlapen, predvideva sicer pravilnik, ki naj bi podrobneje opredelil uporabo slovenščine kot visokošolskega in znanstvenega jezika, vendar ta pravilnik ni bil nikoli sprejet. Čemu je temu tako, bi bilo dobro vprašati nekdanje ministre. Sedaj seveda ta novela, ki jo imamo danes v obravnavi, prav tako predvideva pravilnik o katerem bomo opredeljeni natančni pogoji za / nerazumljivo/ od načela, da je učni jezik na visokošolskem področju

slovenski. To je gotovo smiselno, ker pri 900 programih kjer imamo povsem različne situacije, tako glede vsebine poučevanja kot tudi zasedbe oziroma številčne zasebne slušateljev, je seveda težko pričakovati, da bi vse rešitve bile ustrezno in dovolj natančno opredeljene in definirane v zakonu. Novela predvideva, da bosta ta podzakonski akt sprejela skupaj minister za izobraževanje in minister za kulturo in ravno zato ne dvomim, da gre za zadostno sistemsko varovalko položaja slovenskega jezika, o čemer je pred nekaj minutami govorila tudi gospa ministrica. Verjamem in upam, da bo pri nastajanju tega pravilnika sodelovala tudi zaskrbljena javnost, zlasti iz vrst slovenistov, hkrati pa, da bodo vključeni tudi predstavniki univerz, in da bo tako prišlo do zadovoljivega rezultata. Menim pravzaprav, da je to rešitev, ki nima alternative, oba interesa, tako odprtost univerz za katero je predpogoj, da se v določenih primerih in v sprejemljivi meri v učnem procesu uporablja tuj jezik kot ohranitev slovenščine kot učnega jezika sta legitimna in nesporna. Povsem razumem skrb mnogih uglednih posameznikov za slovenski jezik, vendar se mi zdi, da zatiranje kako bo oziroma je s prisotnostjo angleščine na slovenskih univerzah naš jezik ogrožen, da se s tem močno pretirava, zlasti z nekimi sintagmami o tem, da naj bi bili nekakšni grobarji slovenščine na ta način. Zdi se mi, da je to razmišljanje v določeni meri zamrznjeno v času in prostoru, nekateri očitno ocenjujejo, da se bitka vodi še vedno na fronti, ki je obstajala v 19. stoletju in v začetku 20. stoletja, ko se je prizadevalo za nastanek slovenskih univerz. Takrat se je nacionalistično krčevito borilo za slovensko inteligenco oziroma vsakega inteligenta posebej. Te zaskrbljenosti, ki se izraža na tako zelo konkreten in zelo temperamenten način, zaskrbljenosti za slovenski jezik je po moji oceni prezentna odsotnost občutka za skrb ali bodo visokošolski zavodi ostali v zadostni meri vpeti v tokove znanja ali pa bomo zaradi zaklinjanja na jezikovno političanstvo v mednarodnem visokošolskem okolju ostali izjema, posebnost, da ne rečem posebneži. Tisti, ki so tako zelo zaskrbljeni nad možnostjo, da bi se nekateri programi izvajali v angleščini, bi morda del te sicer zelo spoštovane zaskrbljenosti lahko preusmerili na druga področja, ki so v 21. stoletju dosti bolj pomembna, na primer sprotnemu prevajanju strokovne literature in njeni čim širši dostopnosti na podlagi modernih komunikacijskih orodij. To bi bila prava skrb

25. TRAK: (PK) – 12.00

(nadaljevanje) za razvoj slovenskega jezika na primer ali pa na primer medijsko opismenjevanje. Saj slabo znanje oziroma uporaba slovenščine, to je pojav, ki je med mladimi prisoten že dosti prej kot na univerzi. Kot piše prof. Tom Turk v včerajšnjem Delu, citiram: "Današnji osnovnošolci in gimnazijci so otroci sodobne tehnologije in virtualnega sveta. V vsakem trenutku so priklopljeni v virtualni svet in hkrati odklopljeni od realnega sveta torej za nas starejše v marsikaterem pogledu popolnoma odštekani. Tukaj se skriva največja kleč pri ohranjanju slovenščine, današnja mladina ne bere več, knjiga jih ne briga, njihov besedni zaklad se zmanjšuje, komunikacija med njimi poteka hitro preko socialnih omrežij in pametnih telefonov v jeziku, ki je nekakšna mešanica slovensko-angleških skovank in okrajšav. Slo-angleščina, ki jo obvladajo in razumejo. Zato jih seveda ne smemo obsojati je pa dejstvo, da se vse to pozna tudi v sposobnostih njihove pismene kulture in izražanja, ki ju preprosto več ne obvladujejo."

Torej, po mojem mnenju je jasno, da poglobljena bitka za slovenščino ne poteka več med katedrom in študentskimi klopki pač pa na internetu in v virtualnem svetu ter seveda na polju digitalizacije in seveda z njo neločljivo povezane globalizacije. Velika večina vsakdanjega poročanja, tako javnega kot zasebnega prehaja v digitalno okolje zato je izjemno pomembno, da slovenščina ostane enako opremljena z digitalno dobo kot jeziki z večjim številom govorcev. Po predvidevanjih nekateri jeziki tega prehoda sploh ne bodo preživeli, ker preprosto ne bodo imeli razvitih virov orodij in aplikacij, ki jih bodo želeli govorci uporabljati. Ob tem, ko globalizacija briše tako fizične kot mentalne meje med jeziki, državami in narodi prihaja do preizpraševanja identitet, tudi jezikovnih. Zato je nujno, da se jezikovno opremimo za prihajajočo dobo. V lastnem jeziku bo namreč treba komunicirati z virtualnimi asistenti, roboti, avtomobili in gospodinjskimi aparati. Slovenščino bo morala razumeti tudi umetna inteligenca, s pomočjo strojnih prevajalnih sistemov bo morala biti slovenščina vključena v evropski digitalni trg, na nacionalni ravni pa bo morala postati funkcionalni del e-izobraževanja, e-zdravstva, e-sodstva in tako dalje.

V razvoj digitalnih aplikacij in jezikovnih tehnologij drugi narodi v Evropi vlagajo na stotine milijonov, pri nas smo žal še zelo daleč od teh spoznanj in kot je videti nekateri dojemajo, da se vodi bitka za slovenščino na po mojem mnenju ne najbolj poglobljenih frontah, v temu primeru v Zakonu o visokem šolstvu.

Hvala.

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Saša Tabaković, pripravita se mag. Julijana Bizjak Mlakar in gospa Irena Grošelj Košnik. Izvolite gospod Tabaković.

SAŠA TABAKOVIĆ (PS SMC): Spoštovani predsedujoči, hvala za besedo. Spoštovana ministrica, kolegice in kolegi.

Danes me pravzaprav na nek način čudi ta dvomljivost pri podpori novele zakona, glede na to da po navadi se različne politične stranke večkrat bijejo po prsih, da je treba mladim prisluhniti danes pa imamo seveda novelo zakona, ki jo javno podpira študentska organizacija in tudi Svet Vlade za študentska vprašanja.

Kakor koli, tudi sam mislim, da je novela vsekakor potrebna zato, ker vzpostavlja predvidljiv in stabilen sistem financiranja, saj se določa pregledna sistematizacija proračunskih sredstev za študijsko dejavnost med posameznimi visokošolskimi zavodi v skladu s kazalniki, ki omogočajo razvojnost študijske dejavnosti. Novela namreč ohranja integralno financiranje pri čemer je seveda določena ciljna vrednot proračunskih sredstev, ki se bodo za to dejavnost namenjala sicer v 1 % BDP. Res je, to ni malo, res je, to je v prihodnost ampak oprostite, tega cilja od osamosvojitve naprej mi nismo imeli.

In če govorim seveda v luči višanja kakovosti visokega šolstva skupaj s ciljem financiranja novela uvaja institucionalno akreditacijo, kar pomeni spremembe povezane z delovanjem Nakvisa. Glede na zaplete prenehanja in končevanja študijskih programov, ki so bila seveda medijsko odmevna, zadnji primer seveda je bil takšen na Primorskem, se bo v temu smislu zagotovo povečala odgovornost visokošolskih zavodov pri spremembah njihovih študijskih programov. Torej, novela sledi ideji avtonomnosti visokošolskih zavodov, hkrati pa se temu primerno zahteva

26. TRAK: (AD) – 12.05

(nadaljevanje) tudi stopnjam odgovornosti, ki jo ta avtonomnost prinaša. Potrebno je poudariti, da se z novelo želi še bolj demokratizirati upravljanje visokošolskih zavodov z vzpostavitvijo inkluzivnega postopka za izvolitev rektorja. Kar pomeni, da se bo volilna pravica podelila tudi nepedagoškim delavcem. Tako se bo vzpostavil tudi institut odpoklica rektorja. Vzpostavile se bodo neposredne volitve dekanov pa tudi akademski zbor se bo širil na nepedagoške delavce. Kar pomeni vse skupaj spremembe, ki jih univerzitetna javnost skupaj s študenti že v resnici dolgo pričakuje pa za to nihče na žalost ni imel posluha. Da novela zakona v resnici sledi potrebam študentov kažejo tudi spremembe, ki se tičejo samega ustanavljanja visokošolskih zavodov, kjer se bodo seveda ti pogoji veliko bolj zaostriili. Tako pri opredelitvi študijskih področij, kjer se bo uporabljala mednarodna kvalifikacija, kot pri seveda znanstveno-raziskovalnih področjih, ki bojo seveda kvalificirani po mednarodni / nerazumljivo/ kvalifikaciji. Zagotoviti se bodo morali seveda kvalitetno ustrezni prostori in oprema za izvedbo programa. Še posebej pa kadra. Torej, visokošolski učitelji, znanstveni delavci in sodelavci, ki so potrebni za samo izvedbo tega programa. Tako, da ne bo več možno, da bi bili priča nekim medijsko odmevnim zgodbam, kjer so se določeni manjši krog stanovskih kolegov med sabo zmenili, da bi pa imeli malo svojo visoko šolo, kader in prostori pa potem za študente, ki so se celo vpisali na te fakultete, morda jo celo tudi plačali, pa za to ni bilo ustrezno poskrbljeno. To pomeni seveda, da bo moralo znotraj naštetega biti jasneje opredeljeno in razvidno kakšna je sploh pravzaprav povezanost z raziskovalnim delom in okoljem delovanja novoustanovljenega visokošolskega zavoda. Tu bi nadaljeval tudi s širitvijo pravic študentov, ki se tičejo lažjega nadaljevanja študija po zaključku prve stopnje, kjer se status podaljšuje za 12 mesecev pri prehodu na študijske programe druge stopnje in v tem času bo seveda študent lahko ohranil vse pravice, ki mu pripadajo na osnovi njegovega statusa. Prav tako se bo po večletnem premoru ponovno omogočilo sofinanciranje doktorskega študija, kar pomeni, da bodo sredstva v tem delu zagotovljena iz proračunskih sredstev. Prav tako se povečujejo pravice študentov na področju zdravstvenega varstva. Vi zelo dobro veste, da je zaradi veljavnega ZVis-a procent študentov, ki opravijo preventivni pregled danes padel pod 50% in kar je seveda zaskrbljujoče. Tako, da z novelo zakona se tako uvaja obvezni preventivni sistematični zdravstveni pregled študentov prvega letnika študijskega programa prve stopnje, kar seveda pomeni ob začetku njihovega študija. Omenil bi še uvedbo uporabe evidence imenovano eVŠ, ki bo z dostopom omogočala raziskovanje in pa spremljanje zaposljivosti študentov in diplomantov. Torej kdaj se zaposlijo, kdaj prenehajo z zaposlitvijo, katere poklice opravljajo napram študija in tako dalje. In seveda tudi študentski servisi bojo z individualnim vpogledom lahko dostopali do teh podatkov in na ta način preprečevali možnost zlorab ponarejenih potrdil o vpisu, kar se je v preteklosti na žalost že dogajalo. In zdaj seveda še ta trdi oreh, ki se tiče 8. člena oziroma učnega jezika v našem slovenskem šolskem prostoru. Zdaj meni osebno, kot nekomu, ki je svoje življenje posvetil slovenski besedi in njeni zvočni podobi,

slovenskemu jeziku, slovenski kulturni identiteti in tako dalje. Jaz osebno mislim, da je ta razprava, ta diskurz, ki se je zgodil tako v strokovni javnost, kot v laični javnosti popolnoma pretiran. Novela zakona ne izrinja slovenskega znanstvenega jezika zato, ker učni jezik, kot slovenski učni jezik ostaja zapisan v zakonu je pa res, da se omogoča fakultetam, da bodo lahko bolj internacionalizirale svoj prostor, ki je danes, bodimo iskreni, priznajmo si to, izrazito, izrazito tog in ozek. In ker je potrebno enostavno presekat ta čitalniški patos, ki se dogaja v javnosti, ta izrazita polarizacija bi enostavno navedel suhoparne podatke, kakšna je v resnici dejanska širša slika, ki jo dejansko učni jezik nagovarja. Če pogledamo po Evropi imajo primerljive države, torej primerljive tako po nekih zgodovinskih okoliščinah

27. TRAK: (DAG) – 12.10

(nadaljevanje) in pa primerljive tudi po številu prebivalcev, kot so, recimo, Litva, Slovaška, Estonija, tudi Finska, imajo te države, na primer, na 1.000 akreditiranih programov - v angleškem jeziku jih izvajajo – med 350 in 400, na Finskem celo 550. V Sloveniji imamo na 900 akreditiranih programov, reci in piši, 18! Ta podatek pomeni tudi to, da se moramo poslanci Državnega zbora zavedati, da imamo na slovenskih lektoratih v tujini vpisanih več študentov, ki se učijo slovenskega jezika, kot je pa vseh tujih študentov, ki se učijo na različnih področjih v Republiki Sloveniji. Torej, več imamo tujih študentov na slovenskih lektoratih, ki se učijo slovenskega jezika, kot je pa vseh tujih študentov v Republiki Sloveniji. Kar pomeni, da ima Slovenija najnižji procent tako tujih študentov kot tudi tujih profesorjev v Evropi. In če si želimo znanja, če si želimo nekih širših mentalnih horizontov, potem se bo enostavno treba odpreti. In vse tiste prvoborce za slovenski jezik sprašujem, kako pa je potem možno, da že danes slovenski študent, če želi dokončati študij, mora enostavno prebrati 80 % znanstvene literature v tujem jeziku - a to pa ne izrinja slovenskega znanstvenega jezika? Kako je možno, da že danes, zato da lahko slovenski profesor podaljša svojo habilitacijo, mora pisati znanstvene članke v angleškem jeziku in jih objavljati v tuji literaturi – a to pa ne izrinja slovenskega znanstvenega jezika? Tako mislim, da so te izjave in takšen diskurz popolnoma neprimeren in pretiran in se v resnici ne odziva na neko primerno sliko stanja, v kakršnem smo danes. Je pa res, da bodo s to novelo postali slovenski profesorji pa veliko bolj primerljivi s tujimi profesorji in z mednarodno uveljavljenimi profesorji. In zdaj - govorim iz povsem osebnega stališča -, če dam na eno stran tehtnico skrbi kariere za slovenske profesorje, kar skrbi, na žalost, tudi nekatere poslance Državnega zbora, in na drugi strani pravico študentov do čim širšega znanja, se bom, oprostite, jaz odločil za pravico študentov, ki jim to znanje pripada in ga je država dolžna dati. To ni populistična floskula in bom tudi razložil, zakaj. Ko sem zadnjič gledal dogodek, ki se je zgodil na Slovenski matici, kjer so nekateri slovenski akademiki izražali protest glede novele zakona, ki jo danes obravnavamo, lahko rečem, da spoštujem njihovo mnenje, cenim jih kot neke staroste, kot neke akademike, mislim, da je njihovo mnenje lahko popolnoma legitimno, ampak jaz se z njihovim mnenjem enostavno ne morem strinjati in se ne strinjam. To pa govorim zato, ko sem spremljal ta dogodek, se je pravzaprav med njimi, ki so navajali svoje argumente, in med mano in mojim stališčem enostavno zgodil nek generacijski razkorak med tem, kako si pravzaprav razlagamo kulturno identiteto, če lahko tako rečem. Namreč, treba se je zavedati, da ti cenjeni gospodje, ki jih, kot rečeno, sam izjemno cenim, se je njihovo stališče do pomena slovenskega jezika in kulturne identitete izoblikovalo v nekih drugih zgodovinskih okoliščinah. Izoblikovalo se je takrat, ko so bili Slovenci kot narod preganjani, ko nismo smeli javno izražati svoje kulturne identitete in nismo smeli niti uporabljati slovenskega jezika. Ampak te okoliščine so danes drugačne. Mi danes imamo svojo državo, spoštujemo jo in bodimo pri tem samozavestni. Bodimo samozavestni državljani in pokažimo, da nas ni strah se mednarodno vpeti v prostor tudi tako, da povabimo tuje profesorje in tuje študente, da pridejo k nam in nam pokažejo neke drugačne miselne horizonte, kot jih imamo sami. Dovolimo jim, da to počnejo, zavoljo nas, tako kot dovolimo slovenskim profesorjem in slovenskim študentom, da to počnejo v tujini. Mislim, da tisti, ki govorijo o tem, da bo narod izginil zato, ker bodo določeni profesorji izvajali predavanja v angleškem jeziku, oprostite, če je to razlog, da narod izgine, potem si pa narod to enostavno tudi zasluži. In glede na to, moram se še odzvati na izvajanje Društva slovenskih pisateljev, ki je pozivalo, ki je v resnici zelo grobo obračunovalo s tistim, ki sem jim zdi novela zakona primerna in ki je tudi pozivalo ministrico k odstopu, bi dejal, da je to isto društvo, gospoda Freliha

28. TRAK: (KO) – 12.15

(nadaljevanje) v Bruslju predstavljalo v ličnem angleškem in francoskem jeziku, čeprav vsi zelo dobro vemo, da je slovenski jezik tudi uradni jezik Evropske unije. Še več, to isto društvo Društvo

slovenskih pisateljev je objavljalo tuje razpise na svoji spletni strani, pa se pri tem sploh ni potrudilo, da bi te razpise prevedli v slovenski jezik. To pa je vprašanje skrbi in razvoja slovenskega jezika. To pa je. In glede na to, da se Društvo slovenskih pisateljev tako angažira pri različnih družbenih vprašanjih, bi pričakoval z njihove strani tudi večji odziv, recimo v zadnjem primeru Flisar-Radaljac, ki bi bil odziv na ta primer veliko bolj konstruktiven in primer tudi za slovensko kulturno samobitnost, prav tako kot je skrb za slovenski oziroma za razvoj slovenskega jezika.

Vseeno bi se moral malo odzvati na stališče Poslanske skupine Desus glede ignorance pri koalicijskem usklajevanju. Jaz pozdravljam, da bodo koalicijski kolegi iz Desus večinsko podprli zakon v prvem branju, je pa res, da bi morda marsikateri njihov pomislek bil pa vseeno odpravljen, če bi na vsa koalicijska usklajevanja, ki so se tikala te novele zakona, hodili poslanci in ne včasih samo njihovi strokovni sodelavci.

Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima mag. Julijana Bizjak Mlakar, pripravita se gospa Irena Grošelj Košnik in gospod Kamal Izidor Shaker.

Izvolite, gospa Julijana Bizjak.

MAG. JULIJANA BIZJAK MLAKAR (PS DeSUS): Spoštovani.

Pred nami je novela Zakona o visokem šolstvu, ki bi jo bilo treba, kot neustrezno zavrniti. In sicer ne le, ker jo je SMC predložila v zakonodajni postopek Državnemu zboru neusklajeno z ostalima koalicijskima partnericama, temveč predvsem zato, prvič, ker zaradi finančnih koristi univerzitetne elite, pod pretvezo potrebe po internacionalizaciji odpira možnost izгона slovenščine iz slovenske univerze. Ker ni le hlapčevstvo in jezikovno odpadništvo,

29. TRAK: (PK) – 12.20

(nadaljevanje) pač pa tudi dokazano škodljiva poteza za kakovost visokošolskega študija. In je tudi v neskladju z določbami Ustave Republike Slovenije in Zakonom o javni rabi slovenščine.

Drugič, ker predlog ni usklajen s stroko in drugimi deležniki v visokem šolstvu, javnost pa je o tem deležna zgolj sprenevedanja in neresnic pristojnega ministrstva in nekaterih drugih.

Tretjič, ker novela odpira priložnost za sofinanciranje študija tujim študentom z denarjem slovenskih davkoplačevalcev, kar vodi v manjšo dostopnost brezplačnih rednih in izrednih študijskih mest slovenskim študentom, na kar posebej opozarja visokošolski sindikat.

Četrto, ker Zakona o visokem šolstvu sploh ne opredeljuje javne službe na univerzi, da bi bilo možno ustrezno ločiti javno od tržne dejavnosti, da bi bile jasne obveznosti univerze in določeni statusno-pravni, kadrovski, upravljaljski in finančni okviri delovanja univerz oziroma visokih šol in določen nadzor nad univerzami, kot je bila to zahteva Ustavnega sodišča v odločbi z dnem 14. aprila 2011.

No in petič, ker brez ustreznih okvirov za delovanje univerze širi avtonomijo univerze na način, ki bi univerzam po prvi akreditaciji programov prepustil prosto oblikovanje študijskih programov kar bi nedvomno poslabšalo kakovost študija, financiranega iz javnih sredstev.

In šestič, kjer so navedene pomanjkljivosti preveč obsežne, da bi se jih dalo odpraviti z amandmaji v zakonodajnem postopku.

Novela zakona je v neskladju z 11. členom Ustave Republike Slovenije, ki določa da je uradni jezik v Sloveniji slovenščina in z 12. členom zakona o javni rabi slovenščine, ki določa, da na območju Republike Slovenije potekata vzgoja in izobraževanje v javnoveljavnih programih v slovenščini in sicer od predšolske vzgoje pa do univerze.

Sporen pa je že sedaj veljavni 8. člen Zakona o visokem šolstvu. Da je Zakon o visokem šolstvu nastajal preveč oziroma precej po domače in pod vplivom finančnega interesa ter hlapčevskega odnosa do tujega je razvidno iz vsebine zakona in prej omenjene odločbe Ustavnega sodišča, ki je že presojala nekatere člene zakona in ugotovila njihovo neskladnost z Ustavo. Novela Zakona o visokem šolstvu spominja na pripoved o lisici, ki sprejme nebogljenega ježka v svoj brlog, nato pa jež pokaže bodice in izžene lisico iz njenega domovanja. Novela zakona ima namen pregnati slovenščino iz slovenskih univerz. Tako zadošča za popolni izgon slovenščine iz univerze po predlogu novele zakona že oblikovanje skupnih programov slovenske univerze s katero izmed tujih univerz. Prav tako se lahko celoten študijski program izvaja v angleščini, če je v program vpisanih večje število tujih študentov. Pri čemer "večje število" sploh ni definirano. Ali, če pri programih sodeluje kakšen tuji učitelj. Celotni študijski program bi se po predlogu novele izvajal v tujih jezikih tudi tedaj, če obstaja kakšen primerljiv študijski program v slovenščini. Nove možnosti financiranja si

odpira univerza z izvajanjem študijskih programov v tujini v tujih jezikih.

Financiranje vsega tega ob odsotnosti osnovnih kriterijev za delovanje univerze je hudo sporno saj javna služba in njen obseg ter nadzor nad univerzo v zakonu sploh niso ustrezno opredeljeni. Kljub izrecni zahtevi Ustavnega sodišča, da se to uredi. Neustrezen zakon omogoča neustrezno porabo javnofinančnih sredstev, ki jih davkoplačevalci namenimo visokošolskemu študiju. Nad predlogom novele zakona se zgražajo eminentni Slovenci, med njimi trikratni doktor, fotograf in pisatelj, prejemnik naziva Državljan Evrope, dr. Evgen Bavčar, ki poudarja da francoskim profesorjem ne pride na misel, da bi na francoskih univerzah predavali v tujem jeziku. Kdor hoče študirati v Franciji, Italiji in v Nemčiji mora dokazati znanje tamkajšnjih jezikov.

30. TRAK: (SB) – 12.25

(nadaljevanje) Zakonu nasprotujejo člani Slovenske matice, slovenska akademija znanosti in umetnosti, senat filozofske fakultete, slavistično društvo, visokošolski sindikat, programski odbor Toporišičevo leto, Društvo slovenskih pisateljev, ki zahteva odstop Maje Makovec Brenčič, od Cerarja pa prevzem odgovornosti in drugi. Strinjam se, potrebna je široka izobrazba tudi znanje tujih jezikov. Bolno pa je in škodljivo za kakovost izobraževanj, če slovenski učitelji na slovenski univerzi slovenskim študentom predavajo v tujih jezikih. Številni eminentni Slovenci te dni dvigujejo svoj glas v zagovor slovenščini. Naj, ker mi zmanjkuje časa, omenim še, da mi je posebej hudo, da je vse to moral pri skoraj 103 letih doživeti profesor Boris Pahor, slovenski kulturni ambasador, / Znak za konec razprave/ ki je povedal, da če bo parlament sprejel to novelo zakona, da bo izstopil iz slovenske akademije znanosti in umetnosti. Spoštovani poslanci naj / Izklop mikrofona/

PODPREDSEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospa Irena Grošelj Košnik. Pripravi naj se gospod Kamal Izidor Shaker in Roberto Battelli. Izvolite gospa Košnik.

IRENA GROŠELJ KOŠNIK (PS SMC): Spoštovani podpredsednik, spoštovana ministrica, predstavniki ministrstva, kolegice in kolegi!

Danes že dolgo razpravljamo o tej noveli zakon. Jaz bi tukaj poudarila predvsem nekaj pozitivnih plati, ki jih ta zakon uvaja. Prva je ta, da že od osamosvojitve dalje novele tega zakona nismo videli. Druga je ta, da imamo pet let staro odločbo Ustavnega sodišča, ki do danes ni bila realizirana in ta zakon v poglavju financiranja naslavlja ravno tudi ta problem, ki je zelo pomemben. Kajti, univerze in visokošolski zavodi do sedaj niso imeli predvidljivega in stabilnega okvira, da bi lahko predvideli za leto v naprej kako bo njihovo financiranje potekalo. To pa je po mojem mnenju povezano tudi z avtonomijo visokošolskega zavoda. Predvsem bi tu izpostavila še to, da so v tej noveli prvič takšne zaveze in financiranje opredeljeno tudi za tretjo študijsko stopnjo, se pravi za univerzitetni študij. Druga stvar je, da se manjšajo birokratski postopki in da se bolj poudarja kultura kakovosti, kajti posamezni samostojen visokošolski zavod je sigurno sam najbolj motiviran za svojo lastno kakovost, s tem pa postane tudi bolj odgovoren pravni subjekt v tem smislu. In ko se podeli institucionalna akreditacija lahko potem zavod samostojno in bolj odgovorno opredeljuje svoje lastne študijske programe. Ustrezno mislim, da tudi ta zakon naslavlja demokratizacijo odločanja, ko se imenuje rektor, ko se imenuje dekan in tudi kako deluje akademski zbor, saj bodo pri tem sedaj sodelovali tudi nepedagoški delavci. Razveseljivo je tudi, no, razveseljiva je predvsem tudi nova opredelitev statusa študenta, ko se status študenta ohranja do konca študijskega leta in ne takrat, ko študent konča, saj so bili mnogokrat na ta račun kaznovani odlični in pridni študenti, saj jim je veliko pravic zapadlo, ko so končali študij, med drugim tudi zdravstvena zavarovanja. Seveda smo veseli tudi skorajšnjo predvidenega celovitega zakona, ki bo ustrezno naslavlja in opredeljevalo v skladu s sodobnimi tokovi tudi raziskovalno dejavnost in vsebino javne službe. Glede najbolj trdega oreha v 8. členu, ki je danes tu najbolj buril duhove

31. TRAK (VI) 12.30

(Nadaljevanje) bi poudarila to, da ostaja učni jezik slovenščina, seveda tudi na univerzah. In da vemo, da je slovenski jezik temelj narodne samobitnosti. Interpretiralo se je, da ta novela v bistvu zelo rahlja pravila za poučevanje v tujem jeziku, v angleščini, sama pa bi poudarila, da so že zdajšnja pravila taka in da nimajo ustreznega podzakonskega akta in se sedaj v bistvu to transparentno se bo začelo urejati.

Kar se tiče vsebine poučevanja v angleščini bi poudarila to, da je angleščina danes to, kar je bila na naših tleh včasih latinščina, ki je bila uradni jezik znanosti in umetnosti. Angleščina je ne glede na to,

kako gledamo že sedaj, nepogrešljiv in globalni jezik komunikacije v naravoslovju, medicini, tehniki, družboslovju in to se seveda logično pretaka tudi v študijske programe. Kajti univerza res ne more biti zaprta vase. Že samo to ime univerza kaže na svobodo, širino in odprtost. In vse to v bistvu vsebuje samo po sebi imanentno sobivanje različnega. Tako da sama gledam na sobivanje različnih kultur, različnih idej, različnih povezovanj in tudi učenje in uporabo poleg maternega jezika, tudi drugih jezikov, kot v bistvu bogatenje, ne pa siromašenje. To se kaže na vseh področjih življenja, da nas različnosti vedno bogatijo.

Že v nacionalnem programu do leta 2020 se ugotavlja, da je privlačnost našega študija na zelo nizki ravni. S tem mislim, da je tudi povezana naša kakovost, sicer posredno, ampak vendarle. Kajti, če bodo pri nas gostovali kvalitetni in priznani profesorji, tudi tuji profesorji, potem bo naša kakovost študija sigurno pridobila. Seveda ima poučevanje na univerzah tudi in izjemoma v angleškem jeziku več plati medalj. Tako se odpira več čisto praktičnih vprašanj, na primer glede razmerja med domačimi in tujimi študenti pri posameznem predmetu. V koliki meri predavatelji resnično obvladajo tuj jezik, angleščino, če bodo v njem predavali, kaj to pomeni na kvaliteto podanega. Na to bodo seveda morala odgovoriti jasna pravila, ki jih pričakujemo v podzakonskih aktih, saj mislim, da na takšne čisto praktične probleme zakon zelo težko odgovarja.

Glede skrbi za slovenski jezik moramo imeti nek širši diapazon pogleda, saj mislim, da slovenski izrazi v znanosti in terminologija strokovna niso ogroženi, ker že sedaj posamezne veje znanosti skrbijo za svojo lastno strokovno terminologijo. Morda je res bolj pomembna naša obča brižnost ali pa brezbriznost do slovenskega jezika. Od staršev, vrtca, osnovne šole, srednje šole in tudi društev, kajti, kot je že kolega pred menoj omenil, mladi zelo uporabljajo spletna omrežja,

32. TRAK: (AD) – 12.35

(nadaljevanje) družbena omrežja, nove digitalne tehnologije in komunicirajo predvsem v angleškem jeziku in se že ustvarja mešanica med slovenščino in angleščino, ki jo mladi že zelo dobro obvladajo, kar pa pomeni, da slovenski jezik funkcionalno pismeno bolj površno obvladajo. Podatki kažejo, da manj berejo in mislim, da je tudi tu eno široko polje, kjer nas mora skrbeti za kulturo in spodbujanje, da smo dosledni in tudi natančni pri uporabi slovenskega jezika od vrtca do osnovne šole in da bi ta obča brižnost ali pa brezbriznost tudi morala najti prostor v skrbi za slovenski jezik. Hvala.

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala za izrečeno. Besedo ima gospod Kamal Izidor Shaker. Pripravita naj se gospod Roberto Battelli in gospod Janko Veber. Izvolite Kamal.

KAMAL IZIDOR SHAKER (PS SMC): Hvala lepa predsedujoči. Kolegice in kolegi, zdaj na to izvajanje gospe Julijane Bizjak Mlakar se načeloma ne bi izlival, ker menim, da je bilo s strani Ministrstva za izobraževanje vložena kar nekaj napora, da je bil dosežen nek načelen konsenz ključnih deležnikov, ki so participirali pri tem procesu sprejemanja oziroma pač pri pripravi tega zakona. In ministrica je izkazala tudi neko željo in interes, da se lahko, itak vemo, da je to prva obravnava in itak vemo, da se lahko skozi cel ta parlamentarni postopek zadeva tudi še kaj dopolni oziroma jo popravimo in jo tudi uskladimo. Zdaj, ta zakon seveda ni sistemski. Seveda se večkrat izgovarjamo ali pa ne vem, večkrat razpravljamo o tem, da je treba sistemske zakone sprejemati. Seveda je, ampak ta zakon je nek pozitiven premik, nek korak v pravo smer in mislim, da v prvi obravnavi bi ga lahko podprli družno in potem, kot so predlagali tudi kolegi iz SDS morda opravili tudi neko širšo razpravo tudi s ključnimi deležniki. Zdaj ta predlog zakona uvaja neke rešitve, ki so bile danes že naštetje pa vendar bi se morda tudi jaz osredotočil na to internacionalizacijo, ki je pomemben sestavni del študijskega procesa. Kar ste poudarili danes čisto vsi. Slovenija je majhna država, zelo nerad uporabljam to, Slovencev je malo ampak zaradi tega se moramo odpirati, zaradi tega moramo povabiti tuje profesorje, da predavajo našim študentom. Izmenjava profesorjev je res pomembna. Izmenjava študentov. Naši študentje. Jaz mislim, da skozi ta študijski proces, kot je kolega Tabaković prej omenil, 80% literature je v angleščini. Skozi študijski proces se učimo tudi jezika lahko. Jaz gledam na to, kot na neko pozitivno stvar. Sicer je pa že v zdajšnjem zakonu omogočeno, da ob neki zadostni količini tujih študentov se že lahko izvajajo predavanja v angleščini. Skratka, še enkrat bi rad ponovil, da ta Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o visokem šolstvu je korak v pravo smer, menim, da je zrel za to, da še opravimo kakšno razpravo na matičnem delovnem telesu ali v kakšnem drugem forumu in pa da bo prinesel nek pozitiven naboj tudi v našem visokošolskem izobraževanju.

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa. Besedo ima gospod Roberto Battelli, pripravita naj

se gospod Janko Veber in gospod Tomaž Lisec. Izvolite gospod Battelli.

ROBERTO BATTELLI (IMNS): Hvala za besedo gospod podpredsednik, državni sekretar, kolegice in kolegi.

33. TRAK: (NB) – 12.40

(Nadaljevanje) Kot je bilo že povedano tudi s strani gospe Novak prej, sem želel spomniti tiste, ki morda niso bili pozorni, da italijanščina in madžarščina nista tuja jezika v Sloveniji. Tako, da bi naj bilo nesporazumov glede tega. Mi imamo na obali šole, vrtce, osnovne in srednje šole z italijanskim učnim jezikom, ampak to kar ugotavljamo vsi in pokažejo tudi raziskave, v zadnjem času se je močno znižal interes za italijanski jezik prav tam kjer narodna skupnost živi. Ta interes pa raste drugod po Sloveniji, v Ljubljani, na Goriškem. Ta pojav je zanimiv po svoje, ker to kar se ne ve v javnosti je, da je italijanski jezik pod pritiskom tam kjer mi živimo. In kar zadeva pa Slovence v Italiji, se dogaja ravno obratno. Da je zanimivo, da se pogoji za naše sproščeno življenje tam kjer naj bi veljale vse pravice, zaostrujejo, med tem, ko se položaj Slovencev v Italiji izboljšuje in to izrazito. Dovolite mi, da s tem v zvezi citiram gospoda Martina Lisjaka, ki je intelektualec, Slovenec, iz Italije in predava tudi na tržaški univerzi in ki je zadnjič na vseslovenskem srečanju, ki je bil tukaj organiziran, povedal naslednje:

"Poudariti gre, da je podoba slovenske – citiram – narodne skupnosti v Italiji v očeh matice nekoliko izkrivljena. Marsikdo si namreč predstavlja, da so etnične, jezikovne in politične napetosti še vedno zelo močne, in da se Slovenci v Italiji pravzaprav dnevno borimo proti fašistom. Tukaj gre jasno poudariti, nihče ne izvaja na našo skupnost asimilacijskih pritiskov. Ne bojimo se govoriti našega jezika, ker so se časi spremenili. Mlada generacija je zrasla brez strahu, da ju bo kdo psoval, ker govori slovenščino v javnosti, v Italiji se je odnos večine do manjšine popolnoma spremenil. Postali smo zanimivi in dnevno gradimo našo samozavest. Samozavest naše skupnosti je tudi ključ uveljavljanja in razvijanja te skupine ljudi, ki živi zunaj meja Republike Slovenije, ta pa se razvija v odnosu do drugih, še največ sosedov. Samozavestna narodna skupnost ima veliko večje možnosti, da še naprej razvoja svojo kulturo. Posledica tega ne bi bila torej pozitivna le za Slovence v Italiji, temveč tudi za celotni slovenski kulturni prostor, ampak dajmo po besedah Otoma Župančiča ne le piti nje bolesti, ampak tudi nje prelesti. Lahko naštejemo namreč ogromno faktorjev, ki so v tem obdobju pozitivni. Prvi med vsemi je že omenjena radikalna sprememba odnosa med Slovenci v Italiji in večinskim prebivalstvom. Radikalna sprememba. O tem pričajo tudi izsledki evropskega projekta LEX, ki ga je financiral program čezmejnega sodelovanja Slovenija-Italija med leti 2011 in 2015.

34. TRAK: (DAG) – 12.45

(nadaljevanje) Ta program se je izvedel skupaj z Italijansko unijo, našo organizacijo, ki ji tudi sam pripadam. Veliko otrok iz italijanskih družin, ki jih starši vpisujejo v slovenske šole iz številnih razlogov, kar nas seveda osrečuje, ker je naša različnost postala zanimiva. V Sloveniji nimamo delujočega mehanizma izobraževanja učiteljev, ki bi obvladovali italijanščino kot učni jezik, to ta trenutek ne obstaja, že desetletja ne obstaja. Šole in vrtci so prisiljeni zaposlovati učitelje in vzgojiteljice, ki sploh ne obvladujejo italijanskega učnega jezika. Če k temu dejstvu prištejemo tisto, kar je sicer normalno, in to je, da je učenje slovenskega jezika v šolah z italijanskim učnim jezikom enako intenzivno, kot je v šolah s slovenskim učnim jezikom in uporabljajo tudi iste učbenike, je potem učinek tega sistema preprosto asimilatoren, že na srednji rok, kaj šele na dolgi rok. Gospa Novakova je omenila Trubarja in Prešerna. To se mi zdi zelo pomembno. Trubarjeve knjige, ki jih je omenila gospa Novakova, sta izdala dva velika človeka, ki sta v bistvu v tistem času sredi 16. stoletja prispevala k ustvarjanju tkiva sedanje Evrope, in to je bil Trubar in Pier Paolo Vergerio mlajši. Oba sta bila izgnanca, torej ezula, in sta ustanovila inštitut za verska vprašanja in seveda založbo. Vergerio je bil Italijan. Ko je Vergerio umiral, sta bila na njegovi smrtni postelji dva človeka, njegov nečak Aurelio in Primož Trubar. Gospa Novakova je omenila Prešerna. Prišlo je do tega, da Prešeren in Čop, ki sta postala tesna prijatelja, potem ko sta se bila že spoznala na Dunaju, ampak sta kasneje postala tesna prijatelja v Ljubljani, sta si zadala načrt, sta se zmenila, da bosta s talentom, poetičnim od Prešerna, in znanjem Čopa dokazala – to, kar je gospa Novakova povedala in kar sem tudi sam z istimi besedami ob neki drugi priložnosti povedal o Prešernu -, da se v slovenščini da povedati vse, kar človek čuti, razume in je sposoben tudi izraziti. Ampak, Prešeren je izbral vzorec italijanske klasične metrike. Vsi vemo, da je občudoval Petrarko, ampak Čop je bil pa ekspert za ta vprašanja in je poučeval italijansko klasično poezijo že od mladih let, še ko je bil

deček, od takrat dalje. 16 jezikov je govoril, med temi je perfektno obvladoval italijanščino in tudi delal reklamo za Alessandra Manzoni, ki ga sicer nihče ne pozna. V intelektualnih krogih in vezeh, ki so jih imeli po Evropi ti ljudje, je on toplo priporočal tudi Manzoni, ki je nekakšen Josip Jurčič v italijanskem romanopisju.

35. TRAK: (KO) – 12.50

(nadaljevanje) Ampak, torej, Prešeren je izbral tisto metriko, ker mu je bila blizu in je lažje v slovenščini skozi tiste vzorce napisal, kar je napisal. To gre za to prepletanje, ki ne, kako bi rekel, ki bogati vsako kulturo. Evropa je zgrajena iz tega, vse kar velja v Evropi je prav to. Slovenija in slovenski jezik sta del te tradicije in to je treba, in po tej poti je treba nadaljevati, ker to oplajanje je tisto, kar bogati vsako od kultur, ki sodeluje pri tem oplajanju. To je empirično dokazljivo že stoletja. In se moramo vsi truditi kolikor moremo, zato da se to nadaljuje, tudi za naprej in da imamo vsi prihodnost v tem smislu. To je naša naloga tu in zdaj. Tako, da jaz tudi sam menim, da posebej še če bodo določeni programi v slovenščini in bodo isti programi tudi v angleškem jeziku, to ne bo predstavljalo nobene nevarnosti za nikogar. Poglejte, še danes, ne samo Erasmus, a ja, Trubar je bil tajnik škofa Bonoma v Trstu. Bonomo je svojim duhovnikom predaval Erazma, so bili sodobniki. Se pravi, takrat je tisto, kar je poučeval Erazem, je skorajda istočasno predaval Bonomo v Trstu svojim duhovnikom. Erazem je ta program, ki že desetletja omogoča, par desetletij omogoča te izmenjave med univerzitetnimi študenti. Kdo, ki je korist ta inštrument je revnejši, ker je to izkoristil? Nihče. In zdaj se uveljavlja tudi Comenius, se pravi tudi na nivoju srednjih šol se bodo te izmenjave dogajale. Zadnjič sem bil na obisku na Institutu Jožef Štefan, takrat par mesecev, nekaj mesecev nazaj so bili trije mladi italijanski raziskovalci, ki so prišli v Ljubljano na Jožef Štefan se izpopolnjevati. In istočasno talentirani študentje iz Slovenije hodijo drugam v Italijo, tudi v Trst se izpopolnjevati in v druge evropske kraje ali pa v Ameriko in drugam. To je prihodnost. poglobljanje in širjenje znanja je edino bogastvo, ki nas bo rešilo, ki bo lahko gradilo pač boljši jutri. Tako, da jaz mislim, da vse te instrumente je treba razumeti in jih uporabljati in jih uveljaviti. Ta zakon ima te namene in kot je bilo tudi že rečeno, midva ga bova tudi podprla. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Janko Veber, pripravi naj se gospod Tomaž Liseč, nato pa bo na vrsti vlada, gospa ministrica. Izvolite, gospod Veber.

JANKO VEBER (PS SD): Hvala za besedo.

Mislim, da je treba vendarle še enkrat izpostaviti, da je ključni problem današnjega zakona oziroma zakona, ki ga imamo v proceduri v tem, ker se ne loteva definicije obsega javne službe v visokem šolstvu. V tistem trenutku, ko bi določili obseg javne službe v visokem šolstvu, odpadejo vse te razprave, ki nas danes izjemno motivirajo oziroma razlogi, ki nas motivirajo k tem razpravam.

36. TRAK: (PK) – 12.55

(nadaljevanje) Dejstvo je, da za Slovence nikoli ni bil problem ali bomo na tujem trgu ali tuji državi uspeli ali ne. Kamor koli po svetu greš boš srečal Slovenca. Torej, nobenih težav nimamo da smo prisotni v mednarodnem prostoru in tudi ne nazadnje slovensko gospodarstvo, ki je izvozno je tisto, ki nam zagotavlja 70 % našega bruto domačega proizvoda.

Ampak, v vsej tej zgodovini smo vedno razvijali seveda tudi sistem svojega šolstva v slovenskem jeziku. In dokazano, to ni bila ovira za naš napredek, nasprotno, to je bil dokaz, da v bistvu kot Slovenci, kot narod, znamo tudi skozi to znanje, ki ga pridobivamo skozi poučevanje v slovenskem jeziku uspešno nadgraditi tudi z znanjem tujega jezika in predstavitvijo tega znanja potem drugim pa ne samo v angleščini tudi v drugih jezikih. Tako da to za Slovenijo nikoli ni bila ovira. Vendar, dejstvo je, da ta zakon ne definira tega javnega interesa v javnem šolstvu in odpira možnosti, da izničimo to, kar smo skozi svojo zgodovino kot narod tudi gradili, zgolj zaradi finančnih interesov. Jaz sem po eni strani zadovoljen, da je v tej razlagi zakona jasno napisano, da gremo v ta sistem tudi zaradi tega, torej v sistem, da se izognemo definicije, kaj je javno v visokem šolstvu in s tem seveda tudi obvezno financiranje iz državnega proračuna, iz razloga, ker smo sprejeli fiskalno pravilo. V tistem trenutku, ko smo sprejeli fiskalno pravilo smo sprejeli igro mednarodnih finančnih korporacij, ki dejansko ne vidijo nič drugega kot profit in ne vidijo vlogo naroda kot tistega, ki jo je treba spoštovati ampak kako potegniti iz tega naroda čim več, da se ta profit nekje akumulira.

In, pogledajte, nihče nam ne zapoveduje in tudi se ne moremo sklicevati, kar je običajna praksa ali pa pogosta praksa pri zakonih v Sloveniji. To nam narekuje Evropska komisija, to nam narekuje, ne vem, Evropska centralna banka, to nam narekuje Mednarodni finančni sklad, zato moramo to zapisati v zakon. Nihče nam ne narekuje kakšen obseg predavanj in izvajanja javnega programa v visokem šolstvu bomo imeli v Sloveniji. Sami se moramo dogovoriti in to je naša izključna pristojnost. In zdaj ali bomo tudi na tej točki, ko lahko sami definiramo to zadevo odpovedali in ta zakon žal tega ne rešuje. In to je ta ključni problem. V tistem trenutku, ko bomo definirali, kaj je javna služba v visokem šolstvu bomo seveda ta problem razrešili.

Poleg tega se moramo tudi zavedati, da kljub vsemu zamenjava pojma recimo kaj je program opredeljen kot javna služba že v dosedanjem zakonu se zamenjuje z izrazom programi, ki so financirani iz državnega proračuna. Torej, zavestno opuščamo opredelitev, kaj je javni izobraževalni program v visokem šolstvu, z izrazom program, ki je financiranje državnega proračuna. Torej, znižujemo to zavedanje in obvezo za financiranje programov, ki se izvajajo v slovenskem jeziku. Hkrati pa, ko se dejansko tudi dopušča možnost izvajanja študija v tujem jeziku, v celotnem programu, ki je naveden v temu zakonu pomeni, da tudi uvajamo sistem plačljivega študija. In v tistem trenutku, ko uvajaš sistem plačljivega študija seveda zmanjšuješ možnost pridobivanja izobrazbe tistim, ki nimajo dovolj denarja, da bi si plačali takšen študij. In to je ključen problem ali bomo krčili dostopnost, omejevali dostopnost do izobrazbe ali bomo ohranjali vsaj na temu nivoju oziroma širili dostopnost do izobrazbe. In za Slovenijo je znano da zgolj in samo dokler bomo imeli visoko stopnjo izobrazbe bomo tudi uspešni.

37. TRAK (VI) 13.00

(nadaljevanje) V tistem trenutku, ko tega ne bo bomo seveda odvisni od drugih. Edini sistem, ki nam je pravzaprav vsilil takšno razmišljanje in takšno razpravo, ki jo imamo danes, tudi v okviru zakona o spremembi in dopolnitvi zakona o visokem šolstvu je fiskalno pravilo. Ali res ne zmoremo toliko moči, da bi zagotovili več sredstev za izobraževanje? Ali je to res tako nemogoče doseči v slovenski politiki? In zagotovo je možnost izračunati, da z višjim znanjem dosegaš višjo dodano vrednost in da zato tudi lahko na ta način uravnatežuješ javne finance. To je linija manjšega odpora, ki nam pač bo naredila zelo resne posledice v prihodnosti, če bomo sledili to linijo manjšega odpora fiskalnega pravila. Pri vsakem koraku, ko se bomo seveda srečevali z razdelitvijo javnih sredstev na področju izobraževanja, kulture, zdravstva, pokojninskega sistema vedno trčimo na to fiskalno pravilo. In to povsem po nepotrebnem, zato ker je naš gospodarski sistem bistveno bolj zdrav kot je bilo prikazano in tudi naše banke so bistveno bolj zdrave, kot je bilo prikazano. Stvari se prepletajo zaradi tega finančnega vidika. In dokler jasno ne pogledamo si v oči in rečemo, da bomo raje denar ne odvajali v davčne oaze, ampak odvajali v sistem izobraževanja bomo imeli tak problem, ki ga imamo danes. Jaz sicer razumem tak poskus, da se dodaten denar poskuša pripeljati v visokošolske zavode na način, da dobiš študente iz tujine, plačljiv študij, to je preliv denarja. Ampak to ne pomeni, da smo mi dvignili nivo znanja svojih slovenskih študentov. Mi prodajamo pač storitve, ki jih omogočajo predavatelji na slovenskih visokošolskih zavodih. Ampak poudarjam, to ne pomeni, da smo mi naredili korak več k izobraževanju naših študentov, nasprotno. Ker je to plačljiv študij in ker je po tem zakonu predvideno, da je to lahko celo predavanje v celoti v tujem jeziku se najbržda tudi velik del študentov v Sloveniji ne bo mogel odločiti za ta študij, kot je opredeljen oziroma bo omogočeno po tem zakonu. Enostavno mislim, da bi bilo bistveno bolje, da v tem zakonu prečrtamo tiste določbe, ki ne rešujejo tudi odločbe Ustavnega sodišča, sprejmemo zakon v tisti vsebini, ki je dejansko dober in potreben, v tistih poglavjih, ki je pa neusklajen tudi z odločbo Ustavnega sodišča bi bilo pa bolj enostavno črtati in se lotiti novega zakona, ki bo najprej opredelil kaj je javno v sistemu visokega šolstva in iz tega izhaja potem financiranje in tudi uporaba slovenskega jezika, vse je potem lažje definirano.

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa. Besedo ima gospod Tomaž Liseč.

TOMAŽ LISEC (PS SDS): Hvala za besedo, spoštovani podpredsednik. Verjetno bi bilo veliko lažje, če bi vsi narodi govorili en jezik, pa ne bi bilo debate o našem ali pa tujem jeziku, ampak nekoč se je nekaj očitno zgodilo in imamo Slovenci čast in ponos, da govorimo v slovenskem jeziku.

Jaz moram reči, da sem zelo vesel, da je bila razprava tako v stališčih kot tudi v razpravi poslancev zelo vsebinska, da nismo uhajali na probleme na druga področja znotraj visokošolskega prostora, ki jih je veliko, da smo tudi govorili o vsebini teh členov, na pa odpirali drugih členov, ki so potrebni, razen enega segmenta, ki pa, mislim, da tudi po našem mnenju oziroma po mojem mnenju zelo potreben opredelitev javne službe. Med tem ko sem razmišljal sem se zavedal, da s 1. oktobrom se

začne študijsko leto. In če pogledamo zakon in prehodne in končne določbe in glede na današnji datum 15. julij in to, da smo v prvi obravnavi, se resnično sprašujem, kaj izgubimo, če zakon danes zavrremo. Itak ne bo veljal za študijsko leto 2017/2018. Uredbo imamo sprejeto.

38. TRAK: (NB) – 13.05

(Nadaljevanje) Po mojem mnenju ta uredba itak problematična, ker je podzakonski akt prehitel sam zakon in jaz mislim, da bi s tem, ko bi danes zavrnil ta zakon, ne razmišljali o tem, da nekoč nekdanj pa bomo dobili sistemski zakon, ampak s tem današnjim ne obvezali ministrstvo, da na primer pa do 1. Marca 2017 dobimo sistemski zakon in imamo potem možnost do oktobra tudi vse te podzakonske akte, ki so tukaj opredeljeni, sprejeti, ker najdaljši čas je, da za nek podzakonski akt traja pol leta, da se naredi. Sicer sam osebno imam veliko problemov, glede na to, da sem že / nerazumljivo/ v parlamentu, ko napišemo v zakonu podrobnejša merila, bla, bla, bla, uredi minister s podzakonskimi akti. In potem imamo tukaj že tako politično razpravo za, proti takšni in drugačni, se nekako skušamo shladiti, sicer večinoma koalicijska volja ne glede na to katera Vlada je, bolj svoje ideje tišči, ampak potem, ko pridemo pa do tega, podzakonski akti, se dogaja pa tisto, ko uradniki dobijo tisto svojo moč, ki se je niti mi poslanci marsikdaj ne zavedamo, ko morda tudi tiste vrtničke, ki jih mi želimo razbiti, še bolj strnejo ali pa kaj naredijo po svoje, ker na primer v zakonu piše, lahko, morda, postopoma, skratka vse te nedoločnike in tukaj dobijo potem uradniki z določenimi vrtničkarji možnost, da pa te vrtničke ohranijo ne pa razbijejo. Tako da, čim manj, spoštovana ministrica, podzakonskih aktov. Verjamem, da če že odpiramo zakone, pa če imamo toliko, napišimo v zakon, itak smo prenormirani, ampak če že itak vse leti na parlament kako je prenormiran, nihče pa ne govori o raznih uredbah in pravilnikih, ki so potem tisti izvedbeni akti, ki so potem šele problem do katerega potem prihaja v praksi.

Ena stvar, ki je morda danes bila premalo spregovorjena. Jaz moram reči, da ta molk študentske organizacije oziroma pozivanje k sprejemu tega zakona ima neko drugo zgodbo, ki smo jo tudi že imeli na odboru, to pa je zakon o skupnosti študentov in jaz sem prepričan, da se je študentska organizacija nekdanj, nekoč z nekom zdilala, da bo tukaj tiho, zato ker tam upa, da pa ne bo sprejet nek zakon, in da bo študentska organizacija še vedno imela svoj blagoslov. Pa se ne bom spuščal o tem, da je študentska organizacija, ki naj bi skrbela za pravice študentov, je včeraj zapisala, "uf me piševsko", da jim dol visi, če bodo študentje do 1. 9. letošnjega leta končali z magistrskimi in doktorskimi nalogami. Tako, da se resnično sprašujem ali to obvezno članstvo v študentski organizaciji narediti kot prostovoljno ali pa še kakšen bolj radikalen ukrep, ker resnično 10 let se že spopadam s študentsko organizacijo, pa vedno prihajajo novi in mlajši obrazi na te funkcije, ampak imajo iste plače, iste privilegije, ampak o njih se ne govori, za vsakega poslanca znotraj Državnega zbora pa zna vsak državljan te države reči "ah ti poslanci". Študentski funkcionarji imajo skoraj iste plače kot mi. Komu so odgovorni? Niti študentom ne in še niti študentske pravice ne zagovarjajo. Toliko za uvod.

Skratka, še enkrat razmislite ali ni bolj logično sistemsko, če želite, zavrnil ta predlog zakona, danes pa prisiliti vse skupaj, tudi nas kot Zakonodajna veja oblasti, da si damo rok, da na primer do začetka marca pa res dobimo sistemski zakon in tukaj kljub temu, da sem iz SDS, se strinjam, ker vem, da je bilo kar nekaj dobrih osnutkov sistemski zakonov že v predalu, pa je minister Turk nekaj delal, pa je predvsem minister Pikalo nekaj delal na tem segmentu in so bili dokaj dobri nastavki sistema reševanja celotnega področja visokega šolstva, in da se tisti osnutek ali pa dva, trije osnutki potegnejo iz predala in se v roku pol leta ali devetih mesecev uredi. Potem ker smo bili prepričani, da je seveda koalicija usklajena pri tem zakonu, smo že v predstavitvi stališč poslanske skupine predlagali javno predstavitev mnenj, me dokaj čudi,

39. TRAK: (AD) – 13.10

(nadaljevanje) no vsaj do te Vlade me je čudilo, da prihajajo koalicijsko neusklajeni zakoni v proceduro. Da danes so tako direktni pozivi določenih poslancev k zavrnitvi tega zakona tako, kot tudi tisti, da vsaj določene člene črtamo, ker ali niso natančno usklajeni z koalicijo oziroma določenimi partnerji iz koalicije ali pa celo s tem predvsem po mojem mnenju spornega financiranja visokega šolstva. Tako na podlagi tega zakona, kot tudi na podlagi uredbe. Bil je govora preden se vrnem in zaključim z jezikom, glede te kakovosti našega visokošolskega sistema. Mednarodne evalvacije so znane, nismo med najboljšimi, nismo pa tudi tisti, ki bi se jih tujci izogibali in rekli ah Slovenija majhna država, tja pa itak ne bom šel študirati za boljšim pogledom in boljšim znanjem, ki mi bo dalo še boljšo plačo. Me je zelo zmotilo – "dvomljiva kakovost", zdaj, kdo je tukaj odgovoren, če imamo kje dvomljivo kakovost znotraj posamezne univerze ali pa znotraj visokošolskih zavodov

ali pa še bolj specifično. Pa ne bom govoril o raznih dodatkih pa vseh teh anomalijah ampak, kdo je kriv. Mi imamo institucije, ki bi morale skrbeti, da do teh, ne vem, do novih visokošolskih zavodov dvomljive kakovosti sploh ne bi prišlo. Ker imamo zakonodajo, ne samo ZViS, pa imamo Svet pa imamo še kakšno drugo ustanovo, ki bi jo morali v predhodnih postopkih potrditi, dvomljiva kakovost pika, ne gremo se več teh zgodb. In ja, jaz ravno edino v tem segmentu podpiram ta zakon. To glede akreditacij, pa evalvacija, ki vem da je v praksi problem. Ampak, ko sem se v zadnjih tednih pogovarjal z ljudmi, ki prihajajo iz te sfere pravijo, da ravno to kar sem prej govoril, ta dvomljiva kakovost in delovanja by pass sistemov ali vprašanje, če bo tako ministrstvo, kot tudi NAKVIS zmožen te by passe prepoznati in jih predvsem presekati. Skratka, ker do sedaj je prihajalo na področju visokega šolstva ravno znotraj akreditacije in pa evalvacije do, včasih jaz pravim, črnih lukenj, ko se je kdaj kar za nekaj minut zamižalo pa je šla neka zgodba mimo, marsikje se je pa samo ne vem zaradi napačnega naslovnika zgodba končala. Tako, da tukaj tudi poziv, ne samo k preišljeni zakonski dikciji ampak tudi v izvajanju te akreditacije in evalvacije v zadostni meri. Financiranje, če bo kakršenkoli predlog proračuna, ki bo šel v to smer, da se financiranje visokošolskega prostora še bolj proračunsko podpre v Poslanski skupini SDS ne bomo imeli nobenega problema s tem. Imamo pa problem, kot sem že sam povedal v stališču, nekaj prelagati na naslednjih 15 let je pa tako, kot bi avto rekel, saj letos ga ni treba peljati na tehnični pregled, saj ga bomo čez tri leta peljali pa čeprav vemo, da imamo marsikatero anomalijo znotraj avtomobila, ki jo je potrebno popraviti. In v 15 letih se bo teh anomalij toliko nabralo, da niti tisti procent, ki naj bi ga dosegli BDP, za financiranje študijskih dejavnosti ne bo rešil slovenskega visokošolskega prostora ne glede na to, ali bomo imeli vsa izobraževanja izključno v slovenskem jeziku ali pa v kakšnem tujem. Jaz bi morda glede na to, da ima ministrica potem še čas za odgovor glede tega 24. člena zdravstvenega varstva. Jaz sem se zdaj tukaj z nekaterimi mlajšimi kolegi pogovarjal. Jaz se spomnim, da sem imel zdravniški pregled, ko sem bil v prvem letniku pa me zanima, ker piše v obrazložitvi, da je manj, kot 50% študentov se tega udeležilo. Zakaj tako malo in po drugi strani ali bo ta člen, ki piše morajo se udeležiti dovolj, da bomo dosegli 100%, pač neko obvezo? Ker vsi vemo, da imamo Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju in zdaj

40. TRAK: (DAG) – 13.15

(nadaljevanje) smo eno dikcijo od tam potegnili še v ta zakon, kar ni problematično, problematično je po moje že to dosedanje neizvajanje tega in ali bo zakonska dikcija zadostna obveza, da se bo to tudi izvajalo.

Preden zaključim z jezikom, moramo se odpirati, absolutno. Ampak ključno vprašanje je, ali je področje jezika tisti segment znotraj visokošolskega prostora, ki je ključen ali pa, bom rekel, prvi moment, na podlagi katerega se mora naš visokošolski prostor odpirati. Jaz verjamem, da so še marsikateri drugi instrumenti, ki bi naš visokošolski sistem bolj odprli. Po eni strani verjamem, da ima ministrica probleme, ne samo z visokošolskim sindikatom, ki celo, mislim, nasprotuje določenim rešitvam v zakonu, ampak z določenimi drugimi segmenti, ki ta prostor, ki ga želimo vsi skupaj odpreti, tiščijo v nek svoj vrtiček. Moram reči, ko sem se malo pozanimal – in tu tudi zaključujem glede jezika -, ko sem dobil informacijo oziroma celo odgovor nekoga, ki je rekel, da jezik je pa poslovna priložnost, sem pa rekel, stop, rdeča luč, tu se pa ne bomo pogovarjali. Jaz verjamem, da znanje mora biti tudi na trgu, ampak upam, da se vsi skupaj zavedamo, da smo poslanci v slovenskem parlamentu in da naš jezik ne sme biti poslovna priložnost, ampak eden izmed nacionalnih simbolov naše države, poleg, seveda, grba, himne in zastave. In resnično, če bom še kdaj slišal, da je jezik poslovna priložnost, potem lahko vse tisto, za kar so se borili, od Trubarja, Prešerna in še drugi so bili naštet, zaključimo. In vse tiste prepire o letih 1945 in 1991 kar zaključimo, ker si tako ali tako ne zaslužimo svoje države.

Kar se tiče slovenskega jezika – in s tem bom končal -, mislim, da takšna eminenca, kot je Boris Pahor, pove vse. Jaz resnično verjamem, da je gospod svetovljan in ne politik in mu verjetno "dol visi", kdorkoli predlaga, ali so to levi, desni, zgodnji, spodnji, naši, vaši. Ampak če je takšna eminenca povedala, kaj bo storil v primeru, če bo ta zakon sprejet v takšni obliki, bi morale vsem nam zasvetiti vsaj oranžne luči, preden dokončno pritisnemo rdečo luč pri tem zakonu. In še enkrat, med tem časom sem si pogledal tudi 8. člen veljavnega zakona in 1. člen predloga zakona, pa me je zmotilo, ko sem pogledal magnetogram, ko je rekla ministrica, "prvič urejamo tuji jezik," vsaj tako je v magnetogramu. Je že urejeno v zakonu, pa tudi v praksi se izvaja. In bodimo pozorni, no, da slovenski jezik ne bo odpiranje visokošolskega prostora, ampak kupovanje visokošolskega prostora, še posebej ob dejstvu, ki ga še enkrat ponavljam, ker sem zasledil, kateri dve fakulteti sta v prvi vrsti, ki želita ta zakon in 1. člen tega zakona narediti takšnega, kot je, torej, kot poslovno priložnost. In, spoštovani, spoštovane, to so ljudje, ki so tudi že nekaj predhodnih ministrov te Vlade odnesli z

njihovih ministrskih funkcij. In, spoštovana ministrica, glede na to, da kar solidno sodelujeva, resnično upam, da ta poslovna priložnost ne bo nek korak k temu, da boste tudi vi na podlagi 1. člena tega zakona zapustili svoj ministrski položaj. Skratka, še enkrat razmislek, ali zaustaviti in si dati 9 mesecev časa za sistemski zakon ali pa, upam, da se boste koalicijski poslanci zavezali za obvezno javno predstavitev mnenj o tem zakonu. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Prehajamo v sklepni del splošne razprave, v kateri dobi besedo še predstavnica Vlade dr. Maja Makovec Brenčič, če želi. Izvolite.

DR. MAJA MAKOVEC BRENČIČ: Najlepša hvala, predsedujoči. Spoštovani poslanci! Najprej hvala za vse refleksije, razmišljanja in sugestije. Nismo le skrbno poslušali, tudi že

41. TRAK: (KO) – 13.20

(nadaljevanje) v vmesnih nagovorih smo se zavezali k dodatnim aktivnostim, ki bi še bolj opredelile predlagani zakon in tudi povezale cilje, ki smo jih s tem zakonom in predlaganimi spremembami zakona sprejeli že v, lahko rečem, sprejetju samega mandata, kakor tudi na sami vladi. To je, da v resnici visokošolski dejavnosti omogočimo razvoj, kakovostni razvoj, da stabiliziramo financiranje in da hkrati omogočimo tudi odpiranje v mednarodni prostor. A poudarjam, na način in s skrbjo do ne le ohranitve, ampak predvsem razvoja slovenskega jezika.

Kar se tiče financiranja, in še posebej kakovosti naj neposredno na zadnje sugestije odgovorim, da v kolikor je ta novelacija sprejeta, začenjajo te odločbe veljati s 1. 1. 2017, kajti gre za finančno leto in gre za takojšnje uveljavljanje stabilnosti na področju financiranja. Zakaj smo letošnje leto spremenili uredbo? Iz dobrih razlogov, zato, ker smo prvič po petih letih financirali to dejavnost v večji meri, kot je rast bruto domačega produkta. Iz razloga večje rasti smo v skladu s pravili in zakonodajo morali pripraviti novo uredbo. V kolikor sprejememo predlog financiranja, kot je predlagan v tej spremembi zakona, potem lahko že s 1. 1. 2017 začnemo uveljavljati predvsem kriterije financiranja, in to je tisto ključno kar nas je tudi zavezalo k zagotavljanju kakovosti, razvoju in ciljem, ki smo si jih zadali na visokošolskem področju. Prav tako je na isti način lahko tudi za področje kakovosti ob predlaganih spremembah in sprejetju te novelacije že v letu 2017 nemudoma moč preiti na institucionalno akreditiranje in s tem zagotoviti ne le fleksibilnost in odpiranje, ampak predvsem usmeritev institucij v dejansko kakovost in njen razvoj ne le s postopki, ki jih morajo zdaj izvajati, ampak predvsem z vsebino, z odpiranjem te vsebine, povezovanjem z gospodarstvom in večjo prilagodljivostjo tudi trgu dela. Zato smo tudi namenili poseben del spremembe zakona, t.i. videnju zaposljivosti in zaposlenosti študentov.

Na področju jezika smo se zavezali in tudi nadaljujemo diskusijo, dialog. O tem smo razpravljali širše, tudi s tistimi, ne le posamezniki, ampak tudi deležniki, ki ne vidijo možnosti, da bi kakorkoli spreminjali obstoječi zakon. Naj povem, da uveljavljamo te izjeme v resnici prvič neposredno in eksplicitno prav zato, da ne bi veljavni 8. člen bil ne le narobe razumljen, ampak predvsem viden in udejanjen v namenu, kot ste vi gospod Lisec prav zdaj to opozorili. Nikakor in nikoli ne sme biti raba jezika v kakršnikoli poslovni domeni. Raba jezika je lahko samo v domeni krepite kompetenc, vendar ob prvem in jasnem pogoju, da je, kot to narekuje tudi Ustava, jezik, kot učni jezik v visokošolski dejavnosti in izvajanju študijskih procesov v Sloveniji slovenski. Izjeme pa bomo dogovorili na mnogo bolj dogovorjen način, z vsemi deležniki s celotno srenjo. Slovenisti so bili tisti, ki so dve leti pripravljali podlage za spremembo tega člena. Namreč, tudi sama srenja vidi to različno. To smo videli tudi v javnem diskurzu o tem, zato bomo kot ministrstvo pristopili k odprtemu dialogu in ne le to, tudi skupaj z odborom, tako kot smo tudi že najavili, skušali najti tisto razumno rešitev, ki bo omogočila sobivanje obeh ciljev, skrb, ohranjanje, razvoj slovenskega jezika, kot strokovnega in znanstvenega jezika, in na drugi strani odpiranje in priložnosti odpiranja v mednarodni prostor.

Še o sistemskem zakonu. Ta je že v pripravi, upošteval bo in izhaja iz vseh do zdaj pripravljenih osnutkov zakona, iz vseh do zdaj opravljenih analiz, delovna skupina na področju visokega šolstva, ki je namenjena že v tem času, tudi čez poletje, pripravi osnovnih izhodišč se je že sestala. Povezali pa bomo

42. TRAK: (PK) – 13.25

(nadaljevanje) ta izhodišča z razvojno-raziskovalno in inovacijsko dejavnostjo zato, da lahko uredimo nekatera skupna področja, ki se morajo urejati skupno z enovitimi izhodišči. Ne bo jih

enostavno doseči, ker jih v temu prostoru še nismo vendar razumemo in vemo, da je celotni raziskovalni visokošolski prostor tisti, ki si želi sam pri sebi jasne ureditve, kako naprej. Tudi v okviru javne službe. Vendarle pa v tej predlagani novelaciji omogočamo, da se večina ustavne odločbe vendarle udejanji hkrati pa omogočamo temu prostoru, da tudi primerljivo zaživi v lahko rečem, mednarodnem in seveda za visokošolski in raziskovalni svet tudi pomemben prostor. Vendar, večina, kot smo že povedali in poudarili tudi z dejstvi visokošolskih programov je in bo potekala v slovenskem jeziku zato, da zagotavljamo vse cilje vključenosti, dostopnosti pa tudi razvoja kakovosti na celotni, tudi vertikalni izobraževanja. Vendar s strani ministrstva poudarjamo tudi to, da je pomembno in potrebno, da to vertikalno vidimo kot celoto in da jo skušamo tudi krepiti na način, da tisti, ki vstopajo v visokošolski prostor razumejo, znajo in seveda prinašajo tiste kompetence in znanja, ki lahko ta visokošolski prostor krepijo.

Hvala vam, v resnici za vse sugestije, za razmisleke. Na ministrstvu bomo tudi v teh, sicer počitniških časih skušali pripraviti vse to kar smo si zadali in tudi prvi korak v sistemskem urejanju področja visokega šolstva. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Vsi prijavljeni razpravljavci ste dobili besedo. Ker čas, določen za razpravo še ni potekel sprašujem ali želi še kdo razpravljati po prvem odstavku 71. člena Poslovnika Državnega zbora? Prosim za prijavo. Izvolite, besedo ima gospod Saša Tabaković.

SAŠA TABAKOVIĆ (PS SMC): Hvala lepa za besedo.

Zahvaljujem se ministrici pravzaprav za te njene sklepne besede in tudi pravzaprav se moram odzvati na nekatere pravzaprav razprave in tukaj se pridružujem kolegu Battelliju glede kulturne identitete in znanstvenega napredka, res je. In, če je kaj bolno je bolno zagotovo to, da se kot narod prevečkrat oklepamo neke svoje samozadostnosti. In, da nas prevečkrat pekli kadar nam sicer nekdo pokaže, da obstaja seveda neko znanje tudi onkraj naših meja, tudi miselnih meja. In enostavno moramo prenehati z neko miselno kopreno, ki pravi da sicer glava in razum bije ampak srce nam ne da. Mislim, da enostavno moramo prenehati s takšnimi izgovori.

In poudarjam, da duh slovenstva seveda ne more ogroziti tuji profesorji in tuji študentje, ravno nasprotno, bolj kot bomo seveda vpeti v mednarodni prostor, bolj bomo lahko duh slovenstva v resnici, bolj bomo lahko nanj pozorni in ga veliko bolj kvalitetno tudi negovali. Kot rečeno, jaz predlog novele podpiram, ne samo zaradi internacionalizacije univerz, ki je v resnici danes na ta način širi možnost in pravico do znanja na način, k imeni v resnici ni bil omogočen, ko sem še študiral ampak tudi zato, ker novela zakona širi tudi tiste ostale pravice študentov, ki jih ti v resnici že zdavnaj upravičeno pričakujejo.

Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Svojih pet minut ima tudi gospod Ivan Škodnik, izvolite.

IVAN ŠKODNIK (PS SMC): Hvala lepa, gospod podpredsednik za besedo. Spoštovana ministrica z ekipo, kolegice in kolegi poslanci.

Moram reči, da sem za današnjo razpravo zadovoljen, sem pričakoval da bo šla pravzaprav v to smer ker tako se je nakazovalo že zadnje dni ampak nekaj pa je treba vedeti, da je obstoječi zakon

43. TRAK (VI) 13.30

(nadaljevanje) pravzaprav že kar dolgo obdobje od leta 1993 in da se je pravzaprav ta vlada oziroma ministrica, sedanja, odločila, da to zadevo premakne naprej, ker je seveda zelo dobro in zaveda se tudi trdega oreha na katerega je pri tem tudi naletela, ampak to je pravzaprav pričakovala in je že nekako pred tem nakazovala dogovarjanja in ne hitenja sprejemanja pravzaprav tega zakona. Treba mu bo dati čas, d dozori, ampak jaz mislim, da je čas, da v tem letu do konec leta vendarle ta zakon spravimo pod streho.

Danes je bilo veliko govora o drugih stvareh, o tistih, ki mogoče niso tako pomembne. So pomembne, ampak ni sama teža tega zakona. Ministrica je na začetku jasno predstavila in povedala kaj pravzaprav ta zakon rešuje, da rešuje financiranje, daje večjo avtonomijo univerzam, prilagodljivost, večjo zaposljivost diplomantov, kar je v tem časih zelo pomembno, da je skupna naloga večja kvaliteta, učinkovitost, večja odgovornost. Pri vsem tem je pa seveda poudari, da slovenski jezik postaja ključni jezik v tem. Nikakor ni iz tega hotela kakorkoli po svoje se izmakniti. Ministrica je seveda poudarila, da je učni jezik prioriteta. Treba pa bo proučiti v katerih programih bi

bilo možno predavati tudi v tujih jezikih, seveda vse se, da že sedaj pravzaprav imamo teh 18 programov / nerazumljivo/, ki pa se že nekako predava v tujem jeziku. In ministrica poudarja in rada bi, da bi se to zapisalo v novelo. Tam, kjer je pa seveda to možno, da bi bilo dobro, ker vendarle to daje neko različnost. Zelo vesel sem bil danes, da se je prav tudi opozicija velikokrat dotaknila stvari in da smo šli v zgodovino v tistih pozitivnih stvareh, od Primoža Trubarja, Prešerna, ampak zanimivo je, da tudi Čop je pravzaprav vmes omenjen, ki je obvladal tuje jezike in dajal tudi to težo. Tudi sedaj se moramo zavedati sedaj, da tudi danes so ti tuji jeziki zelo potrebni za širjenje znanja, ki ga pravzaprav v današnjem času nujno potrebujemo. In to študenti današnji prav gotovo dobro vedo in jaz mislim, da večina študentov vendarle temu nikakor nebo nasprotovala, ker to je pravzaprav njim tudi pisano na kožo. Seveda pa je treba tisti del, kar se tiče pomislekov okoli zmanjševanja ali da bi se slovenski jezik okrnil, še priboriti. In mislim, da je še čas jeseni, da lahko naredimo še javno razpravo ali potem na skupnih odborih za izobraževanje in kulturo, pa še koga bi lahko povabili, da bodo te stvari čim bolj jasne. Ker dejstvo pa je, da ta zadeva v zelo malem, ki je v zakonu omenjeno, pa povzroča vročo zadevo. To je skoraj tako, kot bi se lotili spreminjanja, kaj jaz vem, spreminjanja grbov in tako naprej. Če bomo te stvari pravilno predočili in če bo tekla razprava v pravo smer pa jaz mislim, da bo ta zakon zaživel pravi čas in da bo dober zakon. Moram reči, da ta zakon ali novelo tega zakona jaz tudi podpiram in ga bom danes podprl. Hvala lepa.